Isaac Asimov

PROFESIUNEA

(volumul de povestiri ÎNTREBAREA FINALĂ – NINE TOMORROWS, 1959)

George Platen nu-şi putea ascunde regretul din voce. Însemna atât de mult pentru el!

— Mâine este prima zi a lunii mai, rosti el. Olimpiada!

Se întoarse pe burtă şi privi peste tăblia patului spre colegul său de cameră. *El* nu simţea la fel? *Asta* nu avea nici un efect asupra lui?

În cele aproape optsprezece luni de când se afla în Cămin, faţa lui uscăţivă se subţiase parcă şi mai mult. George avea un chip delicat, însă privirea din ochii albaştri rămăsese intensă ca întotdeauna, iar acum se simţea o disperare în felul în care degetele i se încleştaseră pe cuvertura patului.

Colegul de cameră ridică privirea din cartea pe care o citea şi profită de ocazie ca să regleze nivelul de luminozitate al porţiunii de perete de lângă scaunul său. Se numea Hali Omani şi era nigerian. Pielea lui ciocolatie şi trăsăturile masive păreau special croite pentru a insufla calm, iar menţionarea Olimpiadei nu-l afectase.

— Ştiu, George, încuviinţă el.

George datora multe răbdării şi blândeţii lui Hali, atunci când era necesar, totuşi chiar şi răbdarea şi blândeţea puteau fi exagerate. Era oare acesta un moment în care putea să stea indiferent, ca o statuie de abanos?

Se întrebă dacă el însuşi avea să ajungă aşa după zece ani petrecuţi aici şi respinse ideea cu hotărâre. Nu! Aproape sfidător, rosti:

— Cred c-ai uitat ce-nseamnă luna mai.

— Ba-mi amintesc foarte bine ce înseamnă, replică celălalt. Nu-nseamnă nimic! Tu ai uitat lucrul ăsta. Luna mai nu-nseamnă nimic pentru tine, George Platen, şi — adăugă încetişor — nu-nseamnă nimic pentru mine, Hali Omani.

— Vin navele pentru recrutări, insistă George. În iunie, mii şi mii de nave vor pleca, purtând milioane de bărbaţi şi femei către orice planetă la care te poţi gândi, iar pentru tine asta nu-nseamnă nimic?

— Mai puţin decât nimic. De fapt, ce-ai dori să fac în privinţa asta?

Omani urmări cu degetul un pasaj dificil din cartea pe care o citea, mişcând neauzit din buze.

George îl privea. "La naiba", se gândi el, "urlă, zbiară, poţi face lucrul ăsta! Trage-mi un picior, fă orice!"

Nu dorea să fie singur în mânia lui. Nu voia să fie singurul atât de încărcat de resentimente, singurul care murea de o moarte lentă.

Parcă fusese ceva mai bine în primele săptămâni, când Universul era o cochilie micuţă de lumini şi sunete vagi înconjurându-i şi apăsându-i . Fusese mai bine înainte să fi apărut Omani şi să-l fi târât într-o viaţă care nu merita trăită.

Omani era cu adevărat bătrân! Avea cel puţin treizeci de ani. "Aşa voi fi şi eu la treizeci de ani?" se întrebă George. "Aşa voi fi şi eu peste doisprezece ani?"

Şi pentru că se temea că acest lucru putea fi adevărat, zbieră spre nigerian:

— Vrei să termini cu cititul idioatei ăleia de cărţi?

Omani întoarse o pagină şi mai citi câteva cuvinte, apoi ridică fruntea încununată de păr sârmos şi aspru, şi întrebă:

— Poftim?

— La ce te ajută să citeşti cartea? — Se întinse pe tăblia patului, pufni: Tot electronică! — şi i-o zbură din mână.

Celălalt se sculă încetişor şi luă cartea de jos. Netezi o pagină boţită, fără să pară supărat.

— Poţi spune că-i vorba despre satisfacerea curiozităţii. Azi înţeleg puţine, mâine poate mai multe. Într-un fel, asta-i o victorie.

— O victorie... Ce fel de victorie? Asta-i ceea ce te satisface în viaţă? Să ajungi să ştii destule pentru a deveni un sfert dintr-un Electronist Autorizat până vei împlini şaizeci şi cinci de ani?

— Poate că până voi împlini treizeci şi cinci de ani.

— Şi atunci, cine te va mai dori? Cine te va mai folosi? Unde te vei duce?

— Răspunsurile sunt: Nimeni, nimeni, nicăieri. Voi sta aici şi voi citi alte cărţi.

— Şi asta te mulţumeşte? Spune-mi! M-ai târât în clase. M-ai pus să citesc şi să memorez. La ce bun? Nimic din astea nu mă satisface.

— La ce ar sluji să-ţi negi satisfacţia?

— Vreau să spun că intenţionez să abandonez toată farsa asta. Voi face aşa cum intenţionam din capul locului, înainte de a mă ameţi tu. O să-i silesc să... să...

Omani puse cartea pe măsuţă. Îl lăsă pe celălalt să se descarce, apoi întrebă:

— Ce o să-i sileşti, George?

— Să repare o nedreptate. O înscenare. O să pun mâna pe Antonelli ăla şi-o să-l silesc să admită că el... el...

— Toţi cei care vin aici susţin că-i o nedreptate, clătină din cap nigerianul. Crezusem că tu ai depăşit stadiul acesta intermediar.

— Nu-i spune "stadiu intermediar", replică violent George. În cazul meu, este un fapt real. Ţi-am mai zis...

— Mi-ai zis, dar în adâncul inimii ştii că nimeni n-a făcut nici o greşeală în ceea ce te priveşte.

— Pentru că nimeni nu vrea s-o recunoască? Crezi că vreunul dintre ei ar recunoaşte o greşeală, dacă n-ar fi silit s-o facă? Ei bine, eu îi voi sili.

Se găseau în luna mai, luna Olimpiadei, cea care-l aţâţa pe George. O simţea readucând vechea sălbăticie şi n-o putea opri. Nu dorea s-o oprească. Fusese în pericolul de-a uita.

— Eu trebuia să fiu Programator, rosti el, şi *pot* fi! Aş putea fi chiar azi, indiferent de ce susţin ei că dovedesc analizele. — Izbi cu pumnul în saltea. — Au greşit! *Trebuie* să fi greşit.

— Analiştii nu greşesc niciodată.

— *Trebuie* să fi greşit! Te îndoieşti de inteligenţa mea?

— Inteligenţa n-are nici o legătură cu situaţia. Nu ţi s-a repetat de destule ori lucrul ăsta? Nu poţi să înţelegi?

George se întoarse pe spate şi privi posac tavanul.

— Tu ce doreai să devii, Hali?

— Nu aveam planuri fixe. Cred că mi s-ar fi potrivit o meserie în hidroponică.

— Credeai că poţi reuşi?

— Nu eram sigur.

Până atunci, George nu-i mai pusese niciodată întrebări personale lui Omani. I se părea straniu, aproape nefiresc, că alţi indivizi avuseseră ambiţii proprii şi sfârşiseră aici. Hidroponică!

— Credeai că poţi reuşi în *asta?*

— Nu, totuşi iată-mă aici.

— Şi eşti mulţumit. Realmente, *realmente* mulţumit. Eşti fericit. Îţi place. Nu ţi-ai dori să fii în nici un alt loc.

Încet, Omani se sculă în picioare şi începu să-şi pregătească patul de culcare.

— George, rosti el, tu eşti un caz dificil. Vrei să te autoelimini, deoarece nu accepţi realitatea despre tine. Te afli aici, în ceea ce tu numeşti Cămin, dar nu te-am auzit niciodată spunându-i titulatura completă. Spune-o, George, spune-o! După aceea, culcă-te şi somnul le va şterge pe toate.

Tânărul scrâşni din dinţi.

— Nu! mormăi el.

— Atunci o voi face eu, spuse Omani şi o făcu. Rosti distinct fiecare silabă.

George fu realmente ruşinat de cele auzite. Îşi întoarse capul, ferindu-l.

***

În primii optsprezece ani ai vieţii sale, George Platen se îndreptase ferm într-o singură direcţie, cea de Programator Autorizat. Printre prietenii săi existau mulţi care vorbeau cu înţelepciune despre Spaţionautică, Tehnologia Refrigerării, Controlul Transportului, ba chiar despre Administraţie. George însă rămăsese pe poziţie.

Susţinuse meritele relative ale meseriei la fel de energic ca toţi ceilalţi — şi de ce nu? Ziua Educaţiei se profila copleşitoare, reprezentând principalul eveniment al existenţei lor. Se apropia constant, cu siguranţa neştirbită a calendarului: prima zi din noiembrie a anului ulterior celui în care un tânăr împlinea optsprezece ani.

După ziua aceea, subiectele de conversaţie se schimbau. Puteai discuta cu alţii despre detalii ale profesiunii, sau despre calităţile soţiei şi copiilor, despre rezultatele unei echipe de polo spaţial, ori despre propriile-ţi întâmplări din Olimpiadă.

Dar înainte de Ziua Educaţiei exista un singur subiect care, inepuizabil şi neistovitor, rămânea în atenţia generală — însăşi Ziua Educaţiei.

— Ce vrei să urmezi? Crezi că vei reuşi? La naiba, aia nu-i bună! Uită-te la date, s-au redus locurile. Să ştii că actualmente Logistica...

Sau "actualmente Hipermecanica...". Sau "actualmente Comunicaţiile...". Sau "actualmente Gravitica...".

Mai ales Gravitica. Pe timpul lui George, toţi vorbeau despre Gravitica, din cauza inventării motorului gravitic. Se spunea că oricare planetă aflată la mai puţin de zece ani-lumină de o stea pitică ar fi dat absolut orice pentru un Inginer Gravitic Autorizat.

Ideea respectivă nu-l frământase pe George; el auzise ce se petrecuse în cazuri anterioare cu unele tehnologii noi. Raţionalizarea şi simplificarea acestora urmaseră ca un potop. Anual, noi modele, noi tipuri de motoare gravitice, noi principii. Pentru ca apoi, toate acele persoane extrem de căutate să se trezească anacronice, din cauza apariţiei modelelor ulterioare, ce necesitau altă instruire. Ca urmare, primii ingineri trebuiau să se mulţumească cu muncile necalificate, ori să pornească spre cine ştie ce planete îndepărtate, unde tehnologia încă nu fusese introdusă.

Pe de altă parte, Programatorii erau solicitaţi constant, an după an, secol după secol. Cererile nu atinseseră niciodată vârfuri spectaculoase, nu existase niciodată o piaţă vastă, totuşi solicitările creşteau treptat, pe măsură ce se colonizau planete noi, iar cele vechi îşi sporeau complexitatea.

În privinţa asta, George se certase mereu cu Trevelyan "Bursucul". Fiind cei mai buni prieteni, disputele lor fuseseră constante şi caustice şi, desigur, nici unul nu-l convinsese pe celălalt, dar nici nu se lăsase convins.

Tatăl lui Trevelyan fusese Metalurg Autorizat şi chiar lucrase pe o planetă exterră, iar bunicul său fusese de asemenea Metalurg Autorizat. "Bursucul" însuşi era decis să urmeze aceeaşi carieră, aproape ca un fel de tradiţie de familie, fiind ferm convins că orice altă profesiune nu era la fel de respectabilă.

— Întotdeauna vor exista metale, spunea el, şi există o satisfacţie în a modela aliajele conform specificaţiilor şi a

vedea cum se dezvoltă structurile. Pe când, un Programator ce are de făcut? Să stea toată ziua în faţa consolei şi să lucreze cu un calculator lipsit de inteligenţă proprie.

Chiar de la şaisprezece ani, George învăţase să fie practic.

— În acelaşi timp cu tine vor fi un milion de Metalurgi, replicase el.

— Pentru că-i o profesiune bună. Cea mai bună.

— Dar şi concurenţa e uriaşă, Bursucule. Clasificarea ta poate să fie destul de modestă. Orice planetă poate apela la propriii ei Metalurgi, iar piaţa pentru modelele terestre avansate nu-i chiar atât de mare. În principal, sunt doriţi pe planete micuţe. Ştii ce procentaj de Metalurgi sunt solicitaţi pe planete de gradul A? M-am interesat, şi de-abia atinge 13,3 la sută. Asta înseamnă că ai şapte şanse din opt să rămâi pe o planetă care de-abia şi-a instalat canalizare. Ba poţi chiar să rămâi pe Pământ — asta se-ntâmplă cu 2,3 la sută dintre absolvenţi.

— Nu-i nici o ruşine să rămâi pe Pământ, ripostase Bursucul belicos. Şi Pământul are nevoie de tehnicieni, ba încă de unii capabili.

Bunicul lui nu părăsise niciodată Pământul, şi Trevelyan îşi dusese degetul arătător spre buza superioară, netezind o mustaţă deocamdată inexistentă.

George cunoştea povestea bunicului şi, ţinând seama de soarta legată de Pământ a propriilor săi strămoşi, nu se afla într-o poziţie din care putea să critice. Răspunsese diplomat:

— Bineînţeles că nu-i nici o ruşine să rămâi pe Pământ. Totuşi, n-ar fi rău să ajungi pe o planetă de grad A, nu? În cazul Programatorilor, numai planetele de grad A deţin tipul de calculatoare ce au nevoie cu adevărat de Programatori de prima mână, aşadar ele sunt singurele de pe piaţă. Iar cursurile de Programare sunt complicate şi nu oricine deţine aptitudinile necesare. Au nevoie de mai mulţi Programatori decât le poate asigura populaţia locală. Repet, îţi citez din statistici. Să zicem că doar un Programator dintr-un milion este de clasă. Pe o planetă sunt necesari douăzeci şi, dacă populaţia se ridică la zece milioane, trebuie să apeleze la Pământ pentru restul de zece Programatori. Aşa-i? Ştii câţi Programatori au plecat anul trecut pe planete de grad A? Să-ţi spun eu. Toţi! Dacă eşti Programator, eşti ca şi cumpărat. Punct!

Trevelyan se încruntase.

— Dacă reuşeşte doar unul dintr-un milion, ce te face să crezi că *tu* vei fi acela?

— Ai să vezi, răspunsese încetişor George.

Nu îndrăznise să spună nimănui, nici lui Trevelyan, nici propriilor săi părinţi, ce anume îl făcea să nutrească convingerea respectivă. Nu-şi făcea însă griji. Era pur şi simplu încrezător (aceea era cea mai neplăcută dintre amintirile pe care le avusese în zilele lipsite de speranţă ce urmaseră). Era la fel de încrezător ca şi piciul de opt ani care se apropiase de Ziua Citirii — repetiţia din copilărie a Zilei Educaţiei.

***

Evident, Ziua Citirii fusese diferită. Unul dintre motive îl constituise însăşi vârsta de atunci. Un băiat de opt ani face pe neaşteptate şi fără bătăi de cap multe lucruri extraordinare. Azi nu poate citi, pentru ca mâine să fie capabil. Există lucruri ce vin de la sine, aşa cum soarele străluceşte pe cer.

În plus, efectele Zilei Citirii erau mult mai restrânse. Nu te vânează recrutorii, împingându-se şi consultând listele şi punctajele pentru următoarea Olimpiadă. Pe un băiat sau pe o fetiţă care trecea prin Ziua Citirii îi mai aşteaptă zece ani de trai nediferenţiat pe suprafaţa colcăitoare a Pământului; ei sunt, pur şi simplu, persoane care revin în sânul familiei deţinând o nouă capacitate.

Până ce sosise Ziua Educaţiei, peste zece ani, George nu-şi mai amintea precis detaliile din Ziua Citirii.

Fusese o zi mohorâtă şi ploioasă din septembrie. (În septembrie, Ziua Citirii; în noiembrie, Ziua Educaţiei; în mai, Olimpiadele. La grădiniţă se învăţa chiar o poezie cu datele respective.) George se îmbrăcase lângă peretele luminos, iar părinţii săi fuseseră mult mai emoţionaţi decât el. Tatăl lui era Instalator şi lucra pe Pământ. Se simţise mereu umilit din acest motiv, deşi, bineînţeles, după cum oricine putea observa imediat, în mod firesc, majoritatea celor din fiecare generaţie trebuiau să rămână pe planetă.

Desigur, pe Pământ trebuiau să existe fermieri şi mineri, ba chiar şi tehnicieni. Pe planetele exterre erau solicitate doar profesiunile de înaltă specializare, de dată foarte recentă, şi,

anual, numai câteva milioane dintre cele opt miliarde de locuitori ai Pământului puteau imigra. N-o puteau face toţi pământenii care doreau acest lucru.

Toţi pământenii puteau însă spera că cel puţin unul dintre copiii lor avea să plece, iar domnul Platen nu constituia o excepţie de la regulă. El (firesc, şi alţii) constatase că George deţinea o inteligenţă deosebită şi reacţii rapide. Avea să se descurce foarte bine şi trebuia s-o facă, întrucât era singurul copil al părinţilor săi. Dacă George nu ajungea pe o planetă exterră, următoarea lor şansă aveau s-o reprezinte de abia nepoţii, iar evenimentul cu pricina se găsea într-un viitor prea îndepărtat ca să asigure mare consolare.

Evident, Ziua Citirii nu putea dovedi multe, dar avea să fie unicul lor indiciu înainte de ziua cea mare. Toţi părinţii de pe Pământ ascultau calitatea citirii, când copiii reveneau acasă cu darul respectiv; ascultau, căutând uşurinţa lecturii şi transformând-o în semne prevestitoare ale unui anumit viitor. Puţine erau familiile care să nu aibă cel puţin un copil care, începând cu Ziua Citirii, să nu fie marea speranţă datorită felului cum silabisea.

În mod vag, George fusese conştient de motivul încordării părinţilor săi, iar dacă, în dimineaţa aceea ploioasă, în inimioara lui de copil existase vreo temere, aceasta se datorase doar faptului că expresia plină de speranţe a tatălui său s-ar fi putut destrăma la revenirea lui acasă.

Copiii se adunaseră în sala mare a şcolii. În luna aceea, pe tot Pământul, în milioane de şcoli, aveau să se strângă grupuri similare de copii. George se simţise deprimat de monotonia încăperii şi de ceilalţi copii, stresaţi şi rigizi în hainele neobişnuite pe care le purtau.

În mod reflex, băiatul procedase la fel ca restul copiilor. Îi găsise pe tovarăşii săi de joacă şi li se alăturase.

Trevelyan, care locuia în casa vecină, purta părul lung, la modă în copilărie, şi se afla la destui ani depărtare de favoriţii şi mustaţa subţire şi roşcată pe care urma să şi le întreţină imediat ce avea să fie capabil din punct de vedere fiziologic.

Trevelyan (care pe atunci îi spunea "Geo-gi" lui George) rostise:

— Fac pariu că eşti speriat.

— Nu sunt, răspunsese George şi continuase sigur pe sine: Ai mei mi-au strâns un maldăr de cărţi şi, când mă-ntorc acasă, o să le citesc.

În momentul acela, principala suferinţă a lui George provenea din faptul că nu prea ştia ce să facă cu mâinile. Fusese avertizat să nu se scarpine în cap, să nu se tragă de urechiuşă nu se scobească în nas şi nici să nu-şi bage mâinile în buzunare. În felul acela, se eliminaseră aproape toate posibilităţile.

Trevelyan *băgase* mâinile în buzunare şi spusese:

— Tata nu-i îngrijorat.

Tatăl său fusese Metalurg pe Diporia timp de aproape şapte ani, ceea ce-i conferea un statut social superior printre vecini, deşi se pensionase şi revenise pe Pământ.

Pământul îi descuraja pe asemenea re-imigranţi, din cauza problemelor de suprapopulaţie — totuşi, se întorceau destui. În primul rând, costul vieţii era mai redus pe Pământ; ceea ce pe Diporia, să zicem, reprezenta o sumă nesemnificativă, pe Pământ constituia un venit confortabil. În plus, existau întotdeauna persoane care găseau mai multă satisfacţie în a-şi etala succesul în faţa prietenilor, în locurile unde copilăriseră, decât în faţa restului universului.

Tatăl lui Trevelyan explicase că, dacă ar fi rămas pe Diporia, acelaşi lucru ar fi trebuit să se întâmple şi cu copiii lui, iar Diporia era o planetă închisă. De pe Pământ, copiii ar fi putut ajunge oriunde, chiar pe Novia.

Trevelyan "Bursucul" adoptase de mic punctul acela de vedere. Chiar înainte de Ziua Citirii, conversaţia lui se bazase pe presupunerea asumată cu indolenţă că destinaţia sa finală avea să fie Novia.

Oprimat de gândurile viitorului măreţ al celuilalt băieţel şi, prin contrast, de propriile sale mărunte aspiraţii, George fusese imediat împins spre o apărare agresivă.

— Nici tata nu-i îngrijorat. Vrea să m-audă citind doar pentru că ştie c-o să fiu bun. Cred că tatăl tău nu prea se grăbeşte să te-audă pentru că ştie că n-o să fii bun.

— Puţin îmi pasă! Cititul nu-nseamnă *nimic.* Pe Novia, o să-i *angajez* pe alţii să-mi citească.

— Pentru că *tu* n-o să poţi citi, fiindcă eşti *prost!*

— Şi-atunci, cum de-o să ajung pe Novia?

Scos din sărite, George nu mai rezistase:

— Cine zice c-o s-ajungi pe Novia? Fac pariu că n-o să pleci de pe Pământ.

Trevelyan se înroşise la faţă.

— În nici un caz n-o să fiu Instalator ca taică-tău!

— Vezi cum vorbeşti, prostovane!

— Vezi *tu* cum vorbeşti!

Se confruntaseră, faţă în faţă, aproape gata să se atingă, fără să dorească să se ia la bătaie, dar cumva mulţumiţi că se puteau ocupa cu ceva familiar în sala aceea. În plus, faptul că George îşi încleştase pumnii şi-i ridicase, gata de luptă, îi oferise rezolvarea, cel puţin temporară, a problemei mâinilor. Alţi copii se strânseseră interesaţi în jurul lor.

Toate însă luaseră sfârşit când din difuzoarele sălii răsunase glasul unei femei. Se făcuse brusc linişte, iar George coborâse pumnii şi uitase de Trevelyan.

— Copii, rostise glasul, acum vă vom striga numele. Când vă veţi auzi numele, fiecare dintre voi se va duce la unul dintre adulţii cu uniforme roşii de lângă pereţi. Fetele vor merge la peretele din dreapta, iar băieţii la peretele din stânga. Acum, uitaţi-vă care adult în uniformă roşie este cel mai apropiat de voi...

George privise, zărise cea mai apropiată uniformă roşie şi aşteptase să-şi audă numele. Până atunci, nu cunoscuse sofisticările alfabetului, iar timpul necesar să se ajungă la litera P crescuse îngrijorător.

Mulţimea de copii se rărise; aidoma unor pârâiaşe, ei se scurseseră spre îndrumătorii înveşmântaţi în roşu.

Când numele "George Platen" fusese anunţat în sfârşit, uşurarea băiatului fusese întrecută doar de sentimentul de pură satisfacţie la vederea lui Trevelyan, care rămăsese locului.

— Bursucule, îi strigase George peste umăr, în timp ce se îndepărta, poate că nici nu te vor!

Momentul de fericire trecuse iute. Fusese aşezat într-un şir şi condus pe un coridor, alături de copii necunoscuţi. Cu toţii se priviseră cu ochi mari şi neliniştiţi, însă cu excepţia câtorva "Nu mai împinge!" sau "Vezi unde calci!", nu schimbaseră nici un cuvânt între ei.

Căpătaseră cartonaşe despre care li se spusese că nu trebuiau să le piardă. George îl privise intrigat pe al său. Era acoperit cu semne mici şi negre, de diverse forme. Ştia că erau litere tipărite — totuşi, cum se puteau alcătui cuvinte din ele? Nu-şi putea imagina.

În cele din urmă, rămăsese numai în compania altor patru băieţi şi li se spusese să se dezbrace. Îşi scoseseră hainele de sărbătoare şi stătuseră locului, cinci băieţaşi de opt ani, micuţi şi în pielea goală, tremurând mai degrabă de stânjeneală decât de frig. Câţiva medici îi testaseră, le aplicaseră pe corp instrumente stranii şi-i înţepaseră ca să le recolteze sânge. Le luaseră cartonaşele şi făcuseră pe ele alte semne, cu nişte beţişoare negre pe care le mânuiau cu iuţeală. George privise atent semnele cele noi, însă nu erau cu nimic mai inteligibile decât celelalte. După aceea, copiilor li se spusese să se îmbrace.

Se aşezaseră pe scăunele şi aşteptaseră. Numele lor reîncepuseră să fie strigate şi "George Platen" fusese al treilea.

Intrase în altă cameră, mare, conţinând aparate necunoscute, cu întrerupătoare şi pupitre de comandă! Chiar în mijlocul odăii se afla o masă, înapoia căreia stătea aşezat un bărbat, examinând teancurile de hârtii din faţa sa.

— George Platen? întrebase el.

— Da, domnule, şoptise tremurat George.

Aşteptările şi deplasările dintr-un loc în altul îi sporiseră nervozitatea. Dorea din tot sufletul să termine cât mai repede.

Bărbatul dinapoia mesei rostise:

— Numele meu este Lloyd, George. Cum te simţi?

Nu ridicase ochii când vorbise, lăsând impresia că repetase de atâtea ori cuvintele acelea, încât nu mai merita să facă efortul de a-şi privi interlocutorul.

— Foarte bine.

— Ţi-e frică, George?

— N-nu, domnule, răspunsese George cu un glas ce suna îngrozit în propriile sale urechi.

— Bravo, încuviinţase Lloyd, pentru că, să ştii, n-are de ce să-ţi fie frică! Ia să vedem, George… Pe fişa ta scrie că pe tăticul tău îl cheamă Peter şi că este Instalator, iar pe mămica ta o cheamă Amy şi este Tehnician Casnic. Aşa-i?

— D-da, domnule.

— Mai scrie că ziua ta de naştere este 13 februarie şi că anul trecut ai avut o infecţie la ureche. Aşa-i?

— Da, domnule.

— Ştii de unde cunosc eu toate astea?

— Cred că scrie pe cartonaş, domnule.

— Exact.

Lloyd îl privise pentru prima dată şi zâmbise. Avea dinţii regulaţi şi părea mult mai tânăr decât tatăl lui George. Mare parte din nervozitatea băiatului dispăruse.

Bărbatul îi întinsese cartonaşul.

— Ştii ce-nseamnă semnele astea, George?

Deşi ştia foarte bine că n-avea habar, George fusese surprins de cererea de a privi cartonaşul de parcă, printr-o neaşteptată schimbare a sorţii, acum l-ar fi putut înţelege. Rămâneau totuşi aceleaşi semne de neînţeles de dinainte, aşa că restituise cartonaşul.

— Nu, domnule.

— De ce nu ştii?

Băiatul simţise un brusc fior de suspiciune referitor la integritatea mentală a individului. El nu ştia motivul?

— Nu pot citi, domnule.

— Ai dori să poţi citi?

— Da, domnule.

— De ce, George?

George rămăsese cu gura căscată. Nimeni nu-l mai întrebase aşa ceva. Nu avea ce să răspundă. Ezitând, pronunţase:

— Nu ştiu, domnule.

— Informaţia scrisă îţi va direcţiona toată viaţa. Chiar şi după Ziua Educaţiei, va trebui să înveţi multe. Fişele, ca aceasta, te vor învăţa. Cărţile te vor învăţa. Ecranele TV te vor învăţa. Cuvintele scrise îţi vor spune atâtea lucruri utile şi interesante încât a nu fi capabil să citeşti va fi la fel de rău cu a nu vedea. Înţelegi?

— Da, domnule.

— Ţi-e frică, George?

— Nu, domnule.

— Bravo! Acum, o să-ţi explic ce vom face mai întâi. Eu voi pune sârmuliţele acestea pe fruntea ta, uite aici — la colţul ochilor. Ele se vor lipi acolo, fără să te doară deloc. După

aceea, voi apăsa un buton şi vei auzi un bâzâit. S-ar putea să te gâdile puţin, dar nu te va durea. Dacă te doare, să-mi spui şi eu o să opresc imediat aparatul, dar îţi spun că n-o să te doară. Este clar?

George încuviinţase din cap şi înghiţise un nod.

— Eşti gata?

Băiatul încuviinţase din nou. Închisese ochii, în timp ce Lloyd se apucase de treabă. Părinţii îi explicaseră totul. Şi ei spuseseră că nu va durea deloc, însă băieţii cei mari ziceau cu totul altceva. Cei de zece-doisprezece ani strigau după puştii care aşteptau Ziua Citirii: "Aveţi grijă la ace!" Alţii îi trăgeau într-un colţ şi le şopteau confidenţial: "O să vă taie capul. Au un cuţit ascuţit, uite-aşa de mare, cu un cârlig la capăt!", continuând apoi cu detalii îngrozitoare.

George nu-i crezuse niciodată, dar avusese coşmaruri, iar acum închisese ochii şi încerca o teroare pură.

Nu simţise electrozii pe tâmple. Bâzâitul era ceva îndepărtat, iar bubuitul propriei sale inimi acoperea orice alte zgomote. Treptat, decisese să deschidă ochii precaut.

Bărbatul stătea cu spatele la el. Dintr-un aparat se deşira o bandă de hârtie, acoperită cu o linie purpurie, subţire şi ondulată. Lloyd rupea bucăţi din ea şi le introducea în fanta altui aparat. Repeta întruna operaţiunea aceea. De fiecare dată, ieşea o bucată mică de peliculă pe care bărbatul o examina atent. În cele din urmă, se întorsese spre George, încruntându-se nesigur.

Bâzâitul încetase.

— Gata? întrebase băiatul cu răsuflarea tăiată.

— Da, răspunsese Lloyd, rămânând încruntat.

— Acum pot citi?

George nu se simţea cu nimic diferit.

— Poftim? făcuse Lloyd, apoi surâsese scurt şi pe neaşteptate. Merge perfect, George. Vei putea citi peste cincisprezece minute. Vom folosi acum alt aparat, şi totul o să dureze ceva mai mult. O să-ţi acopăr întregul cap, iar când îl voi porni n-o să poţi vedea sau auzi absolut nimic o vreme, dar nu te va durea. Pentru orice eventualitate, o să-ţi dau să ţii un fel de telecomandă. Dacă simţi vreo durere, apasă butonaşul şi totul se opreşte. De acord?

După câţiva ani, lui George avea să i se spună că butonaşul era fals; fusese prevăzut doar pentru a-i linişti pe copii. Nu avea însă s-o ştie niciodată cu siguranţă, fiindcă nu-l apăsase.

Peste cap îi fusese coborâtă o cască mare, lucioasă, având o căptuşeală cauciucată. Trei-patru proeminenţe interioare păruseră că se extind şi-i înţeapă pielea capului, dar nu simţise decât o uşoară apăsare care dispăruse imediat. Nici o durere.

Glasul bărbatului se auzise îndepărtat.

— Te simţi bine, George?

Iar apoi, pe neaşteptate, fusese învăluit de o pătură groasă de lână. Nu simţise nimic, era lipsit de trup şi în afara Universului — rămăsese doar mintea lui şi un murmur îndepărtat, la limita neantului, spunându-i ceva... spunându-i... spunându-i...

Se străduise să audă şi să înţeleagă, dar îl împiedica pătura cea groasă.

Apoi casca îi fusese ridicată de pe cap, iar lumina i se păruse atât de puternică încât strânsese din pleoape, în vreme ce Lloyd îi vorbea.

— Uite cartonaşul tău, George. Ce scrie pe el?

Băiatul privise din nou cartonaşul şi icnise înăbuşit. Semnele nu mai erau simple semne, ci alcătuiau cuvinte — cuvinte la fel de clare de parcă cineva i le-ar fi şoptit la ureche. Le putea chiar auzi când le privea.

— Ce scrie, George?

— Scrie... scrie... "Platen, George. Data naşterii: 13 februarie 6492. Părinţi: Peter şi Amy Platen. Locul naş..."

Se oprise.

— Poţi citi, George, încuviinţase bărbatul. Asta a fost tot.

— Pentru totdeauna? N-o să uit niciodată?

— Bineînţeles că nu. — Lloyd se întinsese şi-i scuturase mâna cu gravitate. — Acum, vei fi dus acasă.

Trecuseră câteva zile până ce George se obişnuise cu talentul acela nou şi uluitor. Le citise cu atâta uşurinţă părinţilor săi încât Peter Platen izbucnise în lacrimi şi-şi sunase rudele, ca să le anunţe vestea cea bună.

George se plimbase prin oraş, citind fiecare literă pe care o zărea şi întrebându-se cum de, până atunci, nu avuseseră absolut nici un înţeles pentru el.

Încercase să-şi amintească cum fusese când nu ştia să citească, dar nu izbutise. Aparent, fusese dintotdeauna capabil să citească. *Dintotdeauna.*

***

La optsprezece ani, George era oacheş, de înălţime mijlocie, dar îndeajuns de subţirel ca să pară mai înalt. Trevelyan, care era cu vreo doi centimetri mai scund, deţinea o masivitate care făcea ca denumirea de "Bursuc" să pară şi mai adecvată, dar în ultimul an el devenise foarte conştient de acest lucru. Porecla nu mai putea fi utilizată fără riscul unei corecţii. Şi pentru că Trevelyan îşi detesta şi mai mult prenumele, de obicei era apelat cu numele de familie ori cu variaţiuni decente ale acestuia. Parcă pentru a-şi demonstra şi mai mult bărbăţia, îşi lăsase favoriţi şi o mustaţă zbârlită.

Acum asuda nervos, iar George, care depăşise şi el demult apelativul "Geo-gi", transformat într-un nume gutural şi monosilabic, era mai degrabă amuzat de reacţia prietenului său.

Se aflau în aceeaşi sală vastă în care stătuseră în urmă cu zece ani (şi în care nu mai intraseră de atunci). Parcă un vis neclar al trecutului se transformase în mod brusc în realitate. În primele câteva minute, George fusese surprins să descopere că totul părea mult mai mic şi mai înghesuit decât îşi amintea; după aceea, îşi dăduse seama că, în realitate, el crescuse.

Numărul celor din sală era de asemenea mai mic decât fusese în copilărie. De data aceasta, erau numai băieţi. Fetelor li se atribuise altă zi.

Trevelyan se aplecase spre el şi rostise:

— Nu-nţeleg de ce ne pun s-aşteptăm.

— Regulamentele, replicase George. Sunt foarte stricte.

— Şi de ce naiba eşti *tu* atât de înţelegător în privinţa lor?

— N-am de ce să-mi fac griji.

— Frăţioare, m-apucă greaţa când te-aud. Sper c-o s-ajungi Grăjdar, ca să te pot vedea cum împrăştii bălegarul pe ogoare!

Ochii încruntaţi ai lui Trevelyan examinaseră neliniştiţi pe ceilalţi tineri. George privise şi el în jur. Sistemul nu mai era cel din copilărie. Se derula mai lent şi toţi căpătaseră în prealabil foi cu instrucţiuni (un avantaj faţă de pre-Cititori). Numele

Platen şi Trevelyan se aflau tot în partea a doua a alfabetului, dar de data aceasta o ştiau.

Tinerii ieşeau din cabinele educaţionale, încruntaţi şi nesiguri, îşi luau hainele, apoi plecau la analiză ca să afle rezultatul.

La ieşire, fiecare era înconjurat de grupuri tot mai mici, alcătuite din cei care aşteptau în sală. "Cum a fost?", "Ce-ai simţit?", "Ce crezi c-ai făcut?", "Te simţi altfel?"

Răspunsurile erau vagi şi nesatisfăcătoare.

George se silise să nu se alăture grupurilor de curioşi. Nu făceai altceva decât să-ţi sporeşti agitaţia. Toţi spuneau că, dacă rămâneai calm, aveai şansele cele mai mari. Chiar şi aşa, simţea cum i se răceau palmele. Ciudat că, o dată cu anii, apăreau noi tipuri de probleme neliniştitoare.

De pildă, specialiştii de vârf care plecau spre o planetă exterră erau însoţiţi de soţie (sau de soţ). Era important ca, pe toate planetele, raportul dintre sexe să fie menţinut constant. Iar dacă te îndreptai spre o planetă de grad A, ce fată te-ar fi refuzat? Deocamdată, George nu avea în minte o fată anume; nu dorea nici una. Nu acum! După ce ajungea Programator, după ce-şi putea adăuga numelui gradul de Programator Autorizat, avea de unde alege, ca un sultan în harem. Gândul îl excita şi încercase să-l alunge. Trebuia să rămână calm.

— Ce naiba mai e şi asta? mormăise Trevelyan. Mai întâi, îţi spun că-i cel mai bine dacă eşti relaxat şi fără griji. Dup-aia te trec prin aşteptarea asta şi-i imposibil să mai fii relaxat şi fără griji.

— Poate că ăsta-i scopul. Încep prin a-i separa pe băieţi de bărbaţi. Nu te ambala, Trev!

— Mai tacă-ţi fleanca!

Sosise rândul lui George. Numele său nu fusese strigat, ci apăruse cu litere luminoase pe panoul de afişaj.

Flutură din braţ spre Trevelyan.

— Nu te ambala. Păstrează-ţi calmul.

Era fericit când intrase în cabina de testare. Realmente fericit.

***

— George Platen? întrebase bărbatul dinapoia mesei.

Pentru o clipită, în mintea lui George apăruse imaginea perfect clară a altui bărbat care pusese aceeaşi întrebare cu zece ani în urmă, şi parcă insul din faţa lui era tot cel de atunci, iar el, George, redevenise puştiul de opt ani imediat ce trecuse pragul încăperii.

Bărbatul ridicase însă ochii şi, desigur, chipul nu corespundea câtuşi de puţin celui din amintire. Nasul era borcănat, părul în şuviţe rare, iar bărbia atârna flască, de parcă individul ar fi fost mult mai gras şi ar fi slăbit considerabil.

— Ei bine? se încruntase bărbatul.

George revenise cu picioarele pe pământ.

— Da, domnule, mă numesc George Platen.

— Păi zi aşa! Eu mă numesc Zachary Antonelli şi imediat vom face cunoştinţă în mod mai amănunţit.

Examinase o serie de benzi înguste de celuloid, ridicându-le spre lumină şi mijind ochii.

Tânărul se crispase. Ca prin ceaţă, îşi amintea că şi celălalt bărbat (îi uitase numele) privise bucăţele de peliculă similare. Puteau să fi fost aceleaşi? Celălalt se încruntase, iar cel de acum îl privea cu un aer mai degrabă iritat.

Fericirea sa era pe punctul de a se risipi.

Antonelli deschisese un dosar gros şi, cu atenţie, aşezase alături benzile de celuloid.

— Aici scrie că doreşti să devii Programator.

— Da, domnule.

— Nu ţi-ai modificat opţiunea?

— Nu, domnule.

— Este o poziţie plină de responsabilităţi, care necesită multă precizie. Te simţi capabil s-o abordezi?

— Da, domnule.

— Majoritatea pre-Educaţionalilor nu specifică o profesiune anume. Cred că le este pur şi simplu teamă.

— Bănuiesc că aveţi dreptate, domnule.

— Ţie nu ţi-este teamă.

— Sincer vorbind, îmi este, domnule.

Antonelli încuviinţase din cap, fără ca expresia chipului să i se destindă.

— De ce doreşti să devii Programator?

— După cum aţi spus, domnule, este o poziţie plină de responsabilităţi, care necesită multă precizie. Îmi place şi cred că sunt capabil s-o îndeplinesc.

Bărbatul împinsese hârtiile într-o parte şi-l privise acru.

— De unde ştii c-o să-ţi placă? Crezi c-o să fii angajat de o planetă de gradul A?

"Vrea să te pună la încercare", se gândise George. "Fii calm şi onest!"

— Cred că un Programator are o şansă reală în direcţia aceasta, domnule, dar ştiu că mi-ar plăcea chiar dacă aş rămâne pe Pământ.

"Este adevărat", îşi spusese George. "Nu mint."

— De unde poţi fi sigur?

Antonelli întrebase de parcă ar fi ştiut că nu exista un răspuns decent şi George aproape că zâmbise. El deţinea unul.

— Am citit despre Programare, domnule.

— *Poftim?*

Acum bărbatul părea cu adevărat uluit şi George se simţea încântat.

— Am citit despre Programare, domnule. Am cumpărat o carte despre acest subiect şi am studiat-o.

— O carte pentru Programatorii Autorizaţi?

— Da, domnule.

— Dar n-o puteai înţelege...

— La început, nu. Am făcut rost şi de alte cărţi de matematică şi electronică. Am descifrat cât am putut. Nu cunosc foarte multe, ci doar atât cât să-mi dau seama că-mi place şi că pot face meseria asta.

Nici chiar părinţii lui nu-i descoperiseră acele cărţi şi nu ştiuseră de ce-şi petrecea atâta vreme în cameră sau de ce dormea aşa puţin.

Antonelli se trăsese de pielea flască de sub bărbie.

— De ce ai procedat în felul acesta, fiule?

— Doream să mă asigur că mă interesează, domnule.

— Cred că-ţi dai seama că a fi interesat nu-nseamnă mai nimic. Poţi să fii fascinat de un subiect, dar dacă structura creierului tău îţi asigură o eficienţă superioară în altă direcţie, într-acolo vei porni. Ştii asta, nu?

— Mi s-a spus, răspunsese prudent George.

— Ei bine, este adevărat.

George nu comentase.

— Sau crezi, urmase Antonelli, că studiul unui subiect îţi va orienta celulele cerebrale în direcţia respectivă — aşa cum există o teorie care afirmă că-i suficient ca o femeie însărcinată să asculte în mod persistent capodopere muzicale pentru ca fiul ei să ajungă compozitor. Tu crezi asta?

Tânărul se înroşise la faţă. Într-adevăr, se gândise la aşa ceva. Silindu-şi mereu intelectul în direcţia dorită, simţise că avea să dobândească un avans considerabil. Mare parte din încrederea lui se bizuise exact pe ideea cu pricina.

— N-am..., începuse el, dar nu-şi mai găsise cuvintele.

— Ei bine, este o teorie falsă. Dumnezeule, tinere, structura ta cerebrală este fixată de ia naştere! Ea poate fi modificată în urma unei lovituri îndeajuns de puternice ca să vatăme celulele, de spargerea unui vas de sânge, de o tumoare sau de o infecţie majoră... desigur, de fiecare dată în sens negativ. Dar în nici un caz nu poate fi modificată de gândurile tale deliberate. — Îl privise pe George câteva clipe, apoi întrebase: Cine ţi-a spus să procedezi aşa?

Realmente tulburat, George înghiţise un nod şi răspunsese:

— Nimeni, domnule. A fost ideea mea.

— Cine a mai ştiut ce faci?

— Nimeni. Domnule, n-am vrut să fac ceva rău...

— A spus cineva c-ar fi vorba despre ceva rău? Inutil — asta da. De ce n-ai spus nimănui?

— Am... am crezut că se va râde de mine.

Instantaneu, tânărul îşi amintise de o recentă discuţie cu Trevelyan. Cu foarte multă precauţie, ca şi cum ar fi fost ceva care circula la mare distanţă, în colţurile cele mai îndepărtate ale minţii sale, George menţionase posibilitatea de a învăţa un subiect, acumulând în minte fragmente ale acestuia. Trevelyan hohotise: "În curând, o să-ţi tăbăceşti singur pielea pentru pantofi şi-o să-ţi teşi cămăşile." Atunci, George fusese fericit că păstrase secretul.

Afundat în gânduri, cu o mină ursuză, Antonelli muta de colo-colo bucăţile de peliculă pe care le examinase la intrarea tânărului. În cele din urmă, rostise:

— Să-ncepem analiza. În felul ăsta, nu ajung nicăieri.

Electrozii fuseseră lipiţi de tâmplele lui George. Apoi, se auzise bâzâitul. Din nou, George fusese străbătut de o amintire foarte vie a momentului petrecut în urmă cu zece ani.

Îşi simţea palmele asudate şi inima îi bubuia. N-ar fi trebuit să-i pomenească lui Antonelli despre lecturile sale secrete. De vină era numai vanitatea sa blestemată. Dorise să arate cât de întreprinzător era, cât de plin de iniţiativă. În loc de aşa ceva, se dovedise superstiţios şi ignorant şi trezise ostilitatea celuilalt. Era sigur că bărbatul îl detesta pentru că încerca să se dovedească atât de inteligent.

Iar acum ajunsese într-o asemenea stare de nervozitate încât era sigur că analizorul n-avea să arate nimic bun.

Nu-şi dăduse seama când anume îi fuseseră îndepărtaţi electrozii. Imaginea lui Antonelli privindu-l gânditor îl adusese la realitate şi atunci observase că totul se terminase; nu mai avea electrozii. Cu un efort supraomenesc, redevenise stăpân pe sine. Aproape că renunţase la ambiţia de a deveni Programator. În numai zece minute, aceasta pierise aproape de tot.

— Răspunsul este deci "nu"? întrebase el posac.

— Răspunsul la ce anume?

— Dacă voi fi Programator.

Antonelli îşi frecase rădăcina nasului şi vorbise:

— Ia-ţi hainele şi prezintă-te la camera 15-C. Fişa te va aştepta acolo. Tot acolo va fi şi raportul meu.

— Am fost deja Educat? exclamase surprins George. Crezusem că asta-i doar pentru ca să...

Antonelli rămăsese cu ochii asupra mesei.

— Ţi se va explica totul. Fă aşa cum ţi-am spus.

George încercase un sentiment apropiat panicii. Despre ce era vorba, de nu-i putea spune? Că nu era bun decât ca Muncitor? Că avea să fie pregătit pentru asta?

Brusc, fusese convins de acest lucru şi avusese nevoie de toată stăpânirea de sine ca să nu răcnească.

Se înapoiase împleticindu-se în sala de aşteptare. Trevelyan nu se mai găsea acolo, un aspect pentru care ar fi fost recunoscător, dacă ar mai fi reuşit să remarce ceva din cele ce-l înconjurau. De fapt, nu mai rămăsese aproape nimeni, iar puţinii care păreau că ar fi fost gata să-l asalteze cu întrebări erau prea preocupaţi de apariţia ultimelor nume pe panou, ca

să-i observe privirea încrâncenată, arzătoare, de furie şi ură pe care le-o azvârlise.

Ce drept aveau *ei* să fie tehnicieni, iar el doar Muncitor? Muncitor! Era *sigur* de asta!

***

Fusese condus de un bărbat în uniformă roşie pe coridoarele aglomerate, cu uşi înşiruite pe unul din pereţi, înaintea cărora se aflau grupuri de tineri — aici doi, dincolo cinci; Mecanici de Motoare, Ingineri de Construcţii, Agronomi… Existau sute de Profesiuni autorizate şi majoritatea aveau să fie oricum reprezentate în acest orăşel.

În clipa aceea, îi ura pe toţi: Statisticieni, Contabili, castele superioare şi cele inferioare. Îi ura, deoarece ei deţineau acum cunoaşterea lor îngâmfată, îşi ştiau soarta, în vreme ce el, stors şi vlăguit, trebuia să înfrunte o altă oficialitate.

Ajunsese la 15-C, fusese condus înăuntru şi lăsat în odaia pustie. Pentru o clipă, încrederea îi revenise. Dacă ar fi fost camera Muncitorilor, înăuntru ar fi trebuit să se afle zeci de tineri.

O uşă culisă de partea cealaltă a unei tejghele aflate la înălţimea pieptului şi prin ea apăruse un bătrân cu părul alb. Surâsese, arătându-şi dinţii perfecţi, evident artificiali, deşi chipul roşcovan nu prezenta riduri, iar glasul îi sunase sonor.

— Bună seara, George, rostise el. Văd că de data asta sectorul nostru n-are decât unul.

— Decât unul? repetase George, fără să înţeleagă.

— Bineînţeles, pe întregul Pământ există câteva mii ca tine. Nu eşti singurul.

Tânărul se simţise cuprins de exasperare.

— Nu înţeleg, domnule, spusese el. Care-i clasificarea mea? Ce se-ntâmplă?

— Uşurel, fiule. Se poate întâmpla oricui.

Întinsese mâna şi George i-o strânsese reflex. Era caldă şi fermă.

— Ia loc, fiule. Mă numesc Sam Ellenford.

George încuviinţase din cap nerăbdător.

— Aş dori să ştiu ce se-ntâmplă, domnule.

— Sigur că da. În primul rând, nu poţi fi Programator. Cred c-ai ghicit asta.

— Da, am ghicit, aprobase amar tânărul. Atunci, ce voi fi?

— Asta-i partea mai dificil de explicat. — Ellenford tăcuse câteva clipe, după care pronunţase cu încetineală deliberată: Nimic.

— *Poftim!?*

— Nimic!

— Ce-nseamnă asta? De ce nu-mi puteţi atribui o profesiune?

— În privinţa asta, n-avem, de ales. Structura minţii tale o decide.

Tânărul se îngălbenise şi ochii i se bulbucaseră.

— E ceva-n neregulă cu mintea mea?

— Doar *ceva.* Cât despre clasificările profesionale, cred c-ai putea spune că există o neregulă.

— Ce anume?

Ellenford ridicase din umeri.

— George, sunt sigur că tu cunoşti felul în care Pământul îşi desfăşoară programul Educaţional. Practic, orice om poate absorbi orice domeniu de cunoştinţe — totuşi, fiecare configuraţie cerebrală individuală este mai adecvată receptării anumitor tipuri de cunoştinţe. Noi încercăm să asociem mintea şi cunoştinţele pe cât de bine putem, în limitele locurilor aprobate pentru fiecare profesiune.

— Da, încuviinţase George, ştiu toate astea.

— Din când în când, dăm peste câte un tânăr a cărui minte nu este adecvată primirii nici unui tip de cunoştinţe impuse.

— Vreţi să spuneţi că nu poate fi Educat?

— Exact.

— Dar... asta-i o aberaţie. Sunt inteligent. Pot înţelege...

Privise neajutorat prin odaie, parcă încercând să găsească o modalitate de a dovedi că deţinea un creier în stare de funcţionare.

— Te rog, nu mă-nţelege greşit, rostise grav Ellenford. *Eşti* inteligent. În privinţa asta nu există nici urmă de îndoială. Mai mult decât atât, ai o inteligenţă superioară mediei. Din nefericire, asta n-are nici o legătură cu întrebarea dacă minţii ar trebui să i se îngăduie sau nu să accepte impunerea

cunoştinţelor. De fapt, aproape întotdeauna, aici vin persoane inteligente.

— Vreţi să spuneţi că nu voi fi nici măcar Muncitor? bolborosise George. (Brusc, până şi aşa ceva ar fi părut mai bun decât necunoscutul care-l aştepta.) Ce trebuie ştiut ca să devii Muncitor?

— Nu-i subestima pe muncitori, tinere. Există zeci de subclasificări, şi fiecare are propriul ei corpus de cunoştinţe destul de detaliate. Crezi că nu poate fi vorba despre ştiinţă în ridicarea corespunzătoare a unei greutăţi? În plus, pentru Muncitori nu trebuie să selectăm doar minţile adecvate, ci şi corpuri pe măsură. Tu nu eşti un tip care să reziste mult ca Muncitor.

Conştient de fizicul lui mai degrabă firav, tânărul rostise:

— Dar n-am auzit niciodată de cineva care să n-aibă o profesiune.

— Nu sunt prea mulţi, recunoscuse Ellenford, iar noi îi protejăm.

— Îi protejaţi?

George simţise cum confuzia şi teama sporeau în el.

— Tu eşti un protejat al planetei. Din momentul când ai pătruns pe uşa aceea, eşti în jurisdicţia noastră, zâmbise bătrânul.

Fusese un zâmbet afectuos, dar lui George i se păruse zâmbetul unui proprietar; zâmbetul unui adult faţă de un copil neajutorat.

— Vreţi să spuneţi c-o să mă închideţi undeva?

— Bineînţeles că nu. Pur şi simplu, vei fi alături de alţii aidoma ţie. *Aidoma ţie.* Cuvintele detunaseră cumva în urechile tânărului.

— Ai nevoie de un tratament special, urmase Ellenford. Ne vom îngriji de tine.

Spre groaza sa, George izbucnise în plâns. Ellenford se îndreptase spre colţul opus al încăperii şi se întorsese cu spatele, parcă pierdut în gânduri.

George se luptase să-şi reducă hohotele deznădăjduite la nivelul unor suspine, apoi să le înăbuşe şi pe acelea. Se gândise la tatăl şi la mama lui, la prieteni, la Trevelyan, la propria sa ruşine...

— Am învăţat să citesc, rostise el pe un ton de revoltă.

— Asta o poate face oricine are mintea întreagă. Până acum, n-am găsit excepţii. În etapa respectivă, descoperim eventualele... excepţii. Iar când ai învăţat să citeşti, George, ne-a atras atenţia tiparul tău mental. Anumite particularităţi au fost raportate încă de pe atunci de cel care te-a avut în grijă.

— Nu puteţi încerca să mă Educaţi? Nici măcar n-aţi încercat... Sunt gata să-mi asum riscul.

— Legea ne interzice s-o facem. Totuşi, n-o să fie rău. Vom explica problema familiei tale, astfel încât să nu se simtă umiliţi. Acolo unde vei fi dus, vei beneficia de anumite privilegii. Îţi vom da cărţi şi veţi putea învăţa orice doreşti.

— Cunoştinţe acumulate de unul singur, rosti George amar. Bucată cu bucată. După aceea, înainte de a muri, voi şti destule ca să fiu un Furier-Ucenic, Divizia Aprovizionare cu Agrafe de Hârtie.

— Cu toate astea, înţeleg că ai studiat deja cărţi...

George încremenise! Brusca înţelegere a situaţiei îl lovise ca un trăznet.

— Asta-i...

— Poftim?

— Individul ăla, Antonelli. M-a lucrat pe la spate!

— Nu, George. Te-nşeli profund.

— Să nu-mi spuneţi mie asta! — George era cuprins de un acces de furie. — Nemernicul ăla mi-a făcut-o, deoarece credea că eram prea deştept pentru el. Am citit cărţi şi am încercat să capăt un atu pentru Programare. Perfect, ce doriţi ca să rezolvăm situaţia? Bani? N-o să-i căpătaţi. Am plecat de-aici şi când voi face public...

Începuse să răcnească.

Ellenford clătinase din cap şi atinsese un buton.

Doi bărbaţi intraseră neauziţi în odaie, de o parte şi de cealaltă a lui George. Îi fixaseră braţele pe lângă corp. Unul dintre ei lipise o seringă pneumatică de interiorul cotului tânărului; tranchilizantul îi pătrunsese în venă şi avusese un efect aproape instantaneu.

Zbieretele sale încetaseră şi capul îi căzuse în piept. Genunchii i se înmuiaseră şi doar bărbaţii care-l ţineau de sub umeri îl menţinură în poziţie verticală în timp ce dormea.

***

Se îngrijiseră de George aşa cum promiseseră; fuseseră amabili cu el şi, fără excepţie, grijulii — cam aşa, se gândise George, cum el însuşi s-ar fi purtat cu un pisicuţ bolnav de care s-ar fi ataşat.

Îi spuseseră că ar trebui să se scoale şi să dovedească interes faţă de viaţă; după aceea, îi spuseseră că majoritatea celor care veniseră acolo avuseseră la început aceeaşi atitudine de disperare pe care, finalmente, o părăsiseră.

El nici măcar nu-i ascultase.

Ellenford însuşi îl vizitase pentru a-i spune că părinţii lui fuseseră informaţi că el plecase într-o misiune specială.

— Ei ştiu...? murmurase George.

— Nu le-am oferit nici un detaliu, îl liniştise Ellenford.

La început, George refuzase să mănânce. Îl hrăniseră intravenos. Îi ascunseseră obiectele ascuţite şi-l menţinuseră sub supraveghere. Hali Omani îi devenise coleg de cameră şi calmul său avusese un efect liniştitor.

Într-o bună zi, pur şi simplu disperat de plictiseală, George ceruse o carte. Omani, care citea aproape nonstop, ridicase ochii, surâzând larg. George fusese cât pe aici să renunţe la solicitare decât să ie ofere satisfacţie, după care îşi spusese: "Ce-mi pasă mie?"

Nu specificase ce carte dorea şi Omani îi adusese una despre chimie. Avea litere mari, cuvinte scurte şi multe ilustraţii. Era pentru adolescenţi. George azvârlise cu ea de perete.

Asta avea să rămână toată viaţa! Un adolescent. De-a pururi pre-Educat, necesitând cărţi speciale. Rămăsese în pat clocotind de furie, fixând tavanul; după o oră, se ridicase morocănos, luase cartea şi începuse să citească.

***

O terminase într-o săptămână, după care ceruse alta.

— Pot s-o iau pe prima? întrebase Omani.

George se încruntase. În carte existaseră lucruri pe care nu le înţelesese, totuşi nu era chiar atât de pierdut în faţa ruşinii ca s-o recunoască.

— Dacă mă gândesc mai bine, continuase Omani, ar fi util s-o păstrezi. Cărţile trebuie citite şi recitite.

În aceeaşi zi, tânărul cedase finalmente în faţa insistenţelor colegului de cameră de a vizita locul în care se afla. Îl urmase fără chef pe nigerian şi cercetase împrejurimile cu priviri iuţi, ostile.

În tot cazul, nu era vorba despre o închisoare. Nu existau pereţi, uşi încuiate sau paznici. În acelaşi timp, totuşi, era o închisoare, deoarece deţinuţii nu aveau unde să se ducă.

Într-un fel, îl liniştea să vadă acolo alte câteva zeci de persoane aidoma lui. Fusese teribil să creadă că el era singurul om din lume atât de... handicapat.

— De fapt, câţi indivizi se găsesc aici? mormăise el.

— Două sute cinci, dar nu-i singurul loc de felul ăsta din lume. Există câteva mii.

Oamenii ridicau ochii şi-l priveau, oriunde ar fi intrat: în sala de sport, pe terenurile de tenis, în bibliotecă (în viaţa lui nu-şi imaginase că puteau exista atâtea cărţi; erau stivuite pe rafturi lungi). Îl priveau curioşi, iar el le întorcea privirile cu mânie. Cel puţin, *ei* nu-i erau cu nimic superiori; nu aveau nici un motiv de a-l privi ca pe un specimen straniu.

Cei mai mulţi dintre ei păreau să aibă în jur de douăzeci de ani.

— Ce se-ntâmplă cu cei bătrâni? întrebase brusc George.

— Locul acesta este specializat în tineri, răspunsese Omani. După aceea, parcă recunoscând în spusele celuilalt o implicaţie pe care o omisese anterior, clătinase grav din cap şi adăugase: Ei nu sunt îndepărtaţi, dacă la asta te referi. Există alte Cămine pentru bătrâni.

— Cui îi pasă? mormăise George, care simţise că părea prea interesat şi în pericol de a ceda.

— Poate că ţie. Pe măsură ce vei îmbătrâni, vei ajunge tu însuţi într-un Cămin cu ocupanţi de ambele sexe.

— Şi femei? întrebase oarecum surprins George.

— Bineînţeles. Credeai că femeile sunt imune la aşa ceva?

George se gândise la acel aspect cu mai mult interes şi mai multă surescitare decât simţise pentru ceva încă dinaintea zilei când... Îşi îndepărtase celălalt gând.

Omani se oprise în pragul unei camere în care se aflau televizoare cu circuit închis şi calculatoare. În faţa monitoarelor se găseau cinci-şase persoane.

— Aceasta este o clasă, spusese el.

— Ce-nseamnă asta?

— Un loc în care sunt educaţi tinerii de aici. Desigur, adăugase repede, nu în modul obişnuit.

— Vrei să spui că primesc informaţiile bucată cu bucată?

— Exact. În vechime, aşa se proceda cu toţi elevii.

Asta îi repetaseră întruna de când intrase în Cămin — şi ce dacă? Să presupunem că existase o epocă în istoria umanităţii când nu se cunoscuse cuptorul cu microunde. Însemna asta că George trebuia să fie satisfăcut că se hrănea cu carne crudă, într-o lume unde toţi o mâncau gătită?

— De ce doresc ei să se conformeze educaţiei tip bucată cu bucată?

— În primul rând, ca să-şi umple timpul şi în al doilea rând, fiindcă sunt curioşi.

— La ce-i ajută?

— Îi face mai fericiţi.

George se gândise la ideea aceea peste noapte.

A doua zi, i se adresase direct lui Omani:

— Mă poţi băga într-o clasă unde să găsesc ceva despre programare?

— Cum să nu!

Procesul era lent şi el îl dispreţuia. De ce trebuia ca un lucru să fie explicat o dată şi încă o dată? De ce trebuia să citească şi să recitească o pagină, iar apoi să se holbeze la o relaţie matematică, fără s-o priceapă instantaneu? Alţii nu aveau nevoie să procedeze aşa.

Abandonase în câteva rânduri. O dată, refuzase să participe la cursuri vreme de o săptămână.

Totuşi, revenise cu regularitate. Persoana care conducea cursul, care distribuia materialele de lectură, dirija demonstraţiile TV şi explica pasajele şi conceptele dificile, nu făcea niciodată comentarii pe tema lor.

În cele din urmă, George căpătase o sarcină regulată în grădină, pe lângă participarea la diversele corvezi legate de bucătărie şi curăţenie. Activităţile respective îi fuseseră prezentate ca fiind un avantaj, dar el nu se lăsase păcălit.

Căminul putea să fi fost mai automatizat, însă tinerii erau în mod deliberat folosiţi la munci, pentru a li se transmite iluzia de ocupaţie meritorie, de utilitate. George nu căzuse în capcana respectivă.

Erau chiar remuneraţi cu mici sume de bani, cu care puteau cumpăra obiecte de lux sau pe care le puteau economisi, în vederea unei folosinţe iluzorii în decursul unei bătrâneţi iluzorii. George îşi păstra banii într-uri borcan fără capac, pe un raft, în dulap. Habar n-avea cât strânsese şi, de altfel, nici nu-i păsa.

Nu-şi făcuse nici un prieten adevărat deşi ajunsese la faza în care se acomodase cu programul regulat. Încetase chiar (sau aproape încetase) să mediteze la nedreptatea care-l plasase acolo. Treceau săptămâni întregi fără să-l mai viseze pe Antonelli, nasul său borcănat şi pielea flască a gâtului, rânjetul cu care-l împingea într-un nisip mişcător şi-l apăsa acolo... până ce se trezea zbierând, cu Omani aplecat îngrijorat deasupra lui.

***

Într-o zi de februarie, când afară ningea, Omani i se adresase:

— Te adaptezi în mod extraordinar.

Asta se întâmplase în februarie, mai exact în ziua de 13 februarie, a nouăsprezecea lui aniversare. Veniseră apoi martie, aprilie şi, o dată cu apropierea lui mai, George înţelesese că nu se adaptase deloc.

Anterioara lună mai trecuse neobservată, în vreme ce George continuase să zacă în pat, posac şi lipsit de ambiţii. Acum însă avea să fie altfel.

Se ştia că pe întregul Pământ aveau să se desfăşoare Olimpiadele şi că tinerii vor concura, punându-şi la bătaie capacităţile în lupta pentru un loc pe altă planetă. Avea să fie o atmosferă de sărbătoare, plină de surescitare, ştiri-bombă, agenţi de recrutare de pe planete situate unde nici cu gândul nu te duceai, plus gloria victoriei sau consolările înfrângerii.

Câte scrieri de ficţiune se refereau la aceste aspecte... ce parte importantă a aţâţării sale din copilărie fusese impusă de urmărirea anuală a evenimentelor Olimpiadelor... câte din propriile sale planuri...

George Platen nu-şi putea ascunde dorul din glas. Era prea mult!

— Mâine este prima zi a lunii mai, rosti el. Olimpiada!

Iar asta conduse la prima lui ceartă cu Omani şi la amara enunţare de către nigerian a denumirii exacte a instituţiei în care se aflau. Omani îl fixă cu privirea pe George şi rosti apăsat:

— Un Cămin pentru debilii mental.

***

George se înroşi la faţă. Debili mental!

Respinse noţiunea cu disperare.

— Plec, vorbi el cu glas inexpresiv.

Vorbise mânat de un impuls. Nivelul conştient al minţii sale o află primul, după ce auzi cuvântul.

— Poftim? ridică ochii Omani din cartea la care revenise.

Acum, George ştia ce spunea. Izbucni cu furie:

— Plec!

— E ridicol. Stai jos, George, şi Calmează-te!

— În nici un caz! Îţi spun că eu mă aflu aici ca urmare a unei înscenări. Antonelli ăla m-a displăcut de la început. Este sensul puterii pe care-l au birocraţii ăştia mărunţi. Dacă li te împotriveşti, te desfiinţează pur şi simplu cu o trăsătură de stilou pe o fişă.

— Iar ai revenit la teoria asta?

— Şi n-o s-o abandonez până nu se rezolvă situaţia. O s-ajung cumva la Antonelli şi-o să-l silesc să recunoască adevărul.

George gâfâia şi se simţea înfierbântat. Luna Olimpiadei sosise şi n-o putea lăsa să treacă. Dacă ar fi făcut-o, ar fi însemnat predarea lui finală şi recunoaşterea definitivă a înfrângerii.

Omani îşi trecu picioarele peste marginea patului şi se sculă. Era înalt de aproape doi metri, iar expresia de pe chipul lui îi conferea aspectul unui Saint Bernard îngrijorat. Cuprinse cu braţul umerii colegului de cameră.

— Dacă te-am jignit cu ceva…

George îi îndepărtă braţul.

— Tu ai spus ceea ce crezi că-i adevărul, iar eu voi dovedi că nu-i adevărul — atât şi nimic mai mult. De ce să nu pot pleca? Uşa-i deschisă. Nu există încuietori. Nimeni n-a zis vreodată că n-aş putea pleca. Pur şi simplu, o să ies pe uşă.

— Perfect, dar unde te vei duce?

— La aeroportul cel mai apropiat, apoi la cel mai apropiat centru Olimpic. Am bani.

Înhăţă borcanul deschis care conţinea economiile sale. Câteva monede se rostogoliră zornăind pe podea.

— Ăştia o să-ţi ajungă cel mult o săptămână. După aceea, ce vei face?

— Până atunci, o să-mi aranjez ceva.

— Eu cred c-o să te-ntorci aici cu coada între picioare, vorbi deschis Omani, şi, cu progresele pe care le-ai făcut, o s-o iei de la început. Eşti nebun, George!

— Mai devreme, ai folosit expresia "debil mental".

— Ei bine, îmi pare rău c-am folosit-o. Vrei, te rog, să rămâi?

— Ai de gând să-ncerci să mă opreşti?

Omani strânse buzele sale cărnoase.

— Nu, cred că nu. La urma urmelor, este problema ta. Dacă singurul fel în care poţi învăţa ceva este să te iei la trântă cu viaţa şi să revii plin de vânătăi — dă-i drumul! Haide, dă-i drumul!

George se afla acum în pragul uşii, privind peste umăr.

— Plec. — Se întoarse pentru a-şi lua trusa personală. — Sper că nu obiectezi, dacă-mi iau câteva lucruşoare ce-mi aparţin.

Omani ridică din umeri. Revenise în pat şi citea, indiferent.

George mai întârzie lângă uşă, dar nigerianul nu înălţă privirea. Strângând din dinţi, tânărul se răsuci şi porni grăbit pe coridorul pustiu, ieşind în curtea exterioară, unde noaptea începuse să coboare.

***

Se aşteptase să fie oprit înainte de părăsi curtea, dar nu se întâmplase aşa. Se oprise la un local nonstop, pentru a solicita îndrumări către cel mai apropiat aeroport, şi se aşteptase ca proprietarul să anunţe poliţia. Nu se întâmplase aşa.

Comandase un taxi care să-l ducă la aeroport, iar şoferul nu-i pusese nici o întrebare.

Cu toate acestea, nu simţise nici o uşurare. Sosise la aeroport cu inima strânsă. Nu-şi dăduse seama cum va fi lumea exterioară. Era înconjurat de profesionişti autorizaţi. Proprietarul localului avusese numele înscris pe o plăcuţă de plastic deasupra casei de bani. Cutare şi cutare, Bucătar Autorizat. Taximetristul avusese licenţa afişată: Şofer Autorizat. George realizase sărăcia propriului său nume şi se simţise cumva dezgolit; ba, mai rău, se simţise jupuit. Nimeni nu-l luase însă la întrebări. Nimeni nu-l privise cu suspiciune şi nici nu-i ceruse dovada clasificării profesionale.

"Cine şi-ar fi putut imagina că există oameni lipsiţi de aşa ceva?" se întrebă cu amărăciune tânărul.

Cumpără un bilet spre San Francisco, la cursa de la ora trei noaptea. Până dimineaţă, nici un alt avion nu decola spre un centru Olimpic mare, iar el dorea să întârzie cât mai puţin cu putinţă. După aceea, stătu ghemuit în sala de aşteptare, aşteptând să-şi facă apariţia poliţiştii. Aceştia nu sosiră.

Sosi în San Francisco înainte de amiază şi vacarmul citadin îl lovi ca un baros. Era oraşul cel mai mare pe care-l văzuse vreodată, pe lângă faptul că, timp de un an şi jumătate, George fusese obişnuit cu liniştea din Cămin.

Mai rău încă, era luna Olimpiadei. George aproape că uită de propria sa situaţie periculoasă, înţelegând brusc că Olimpiadei i se datora mare parte din hărmălaie, aţâţare şi confuzie.

Birouri de informaţii Olimpice se aflau în aeroport, pentru uzul călătorilor, iar în jurul fiecăruia se strânseseră grupuri mari de curioşi. Fiecare profesiune majoră avea biroul ei, unde se ofereau informaţii privind localizarea sălii unde urmau să se ţină întrecerile din ziua respectivă, date despre concurenţi, precum şi eventuala planetă exterră care sponsoriza evenimentul.

Totul era perfect pus la punct. George citise adesea descrieri ale Olimpiadelor, urmărise concursuri la televizor, ba chiar asistase la o Olimpiadă minoră la categoria Măcelar Autorizat, găzduită de aşezarea lui natală. Chiar şi aceea, care nu avusese nici o implicare galactică (evident, la ea nu asistase nici un exterr), stârnise destulă agitaţie.

Agitaţia se datorase pe de o parte competiţiei în sine, pe de altă parte fiorului de patriotism local — exista un concurent local care trebuia să fie încurajat, deşi poate că prea puţini îl cunoşteau —, dar, desigur, un rol important îl jucaseră pariurile. Cele din urmă nu puteau fi oprite.

George constată că-i venea greu să se apropie de un birou de informaţii. Se pomeni examinându-i cu alţi ochi pe privitorii care se înghesuiau nerăbdători în faţa avizierelor.

Trebuia să fi existat o vreme când ei înşişi avuseseră vârsta înscrierii în competiţie. *Ei* ce făcuseră? Nimici

Dacă ar fi câştigat, s-ar fi găsit undeva prin galaxie, nu aici, încătuşaţi de Pământ. Probabil că profesiunile lor îi desemnaseră din capul locului ca viitori pământeni; sau ei înşişi făcuseră acest lucru prin ineficienţa.

Acum, toţi aceşti rataţi se înghesuiau şi speculau cu privire la şansele noilor tineri. Corbii!

Pe de altă parte, cât şi-ar fi dorit să speculeze asupra şanselor lui de reuşită...

Trecu pe lângă şirul de birouri de informaţii, oprindu-se doar pentru răstimpuri la periferiile unor grupuri ce se îmbulzeau acolo. Luase micul dejun la bordul avionului şi nu-i era foame, dar se simţea puţin speriat. Se afla într-o metropolă vastă, în timpul confuziei de la începutul Olimpiadei, iar amănuntul acesta constituia un bilet de liberă trecere. Oraşul era plin de străini şi nimeni nu l-ar fi luat la întrebări pe George. Nimănui nu i-ar fi păsat de el.

Nimănui n-avea să-i pese. Nici măcar Căminului, se gândi tânărul cu amărăciune. Îl îngrijeau ca pe un pisoi bolnav, dar dacă un pisoi bolnav fuge de sub îngrijire, ghinionul lui — ce poţi face?

Iar acum, o dată ajuns în San Francisco, ce urma să facă? Mintea lui parcă refuza să gândească. Să caute pe cineva? Pe cine? Cum? Unde avea să locuiască? Banii ce-i rămăseseră păreau jalnic de puţini.

Îl încercă primul gând ruşinos de întoarcere. S-ar fi putut adresa poliţiei... Scutură violent din cap, parcă certându-se cu un adversar real.

Un cuvânt îi atrase ochiul, sclipind pe un avizier: *Metalurg.* Cu litere mai mici se continua: *neferoase.* La sfârşitul unei liste

lungi de nume, alte litere înzorzonate anunţau: *sponsorizat de Novia.*

Vederea anunţului îi deşteptă amintirea dureroasă a discuţiei cu Trevelyan — fusese atât de sigur că va fi Programator, atât de sigur că un Programator era superior unui metalurg, atât de sigur că urma calea cea bună, atât de sigur că era inteligent...

Atât de inteligent încât trebuise să se laude în faţa meschinului şi răzbunătorului de Antonelli. Fusese atât de sigur pe sine în clipa aceea, când îi apăruse numele pe panou şi-l lăsase pe Trevelyan cel agitat, atât de încântat de sine...

George icni brusc — un sunet incoerent, scurt şi ascuţit. Cineva se răsuci să-l privească, după care îşi continuă drumul grăbit. Oamenii treceau zoriţi pe lângă el, împingându-l într-o parte şi în alta. El rămăsese privind avizierul cu gura căscată.

Cumva, parcă panoul acela îi răspunsese gândului. Se concentrase atât de puternic asupra lui "Trevelyan" încât, pentru o clipă, i se păruse că avizierul îi răspunsese cu acelaşi nume.

Însă acolo, sus, *exista* un Trevelyan. Mai exact, *Armand* Trevelyan (detestatul prenume al "Bursucului" vizibil acum în litere luminoase, pentru toată lumea) şi oraşul natal binecunoscut. În plus, Trev dorise Novia, ţintise spre Novia, insistase asupra Noviei... iar întrecerea era sponsorizată de Novia.

Nu putea fi altul decât Trev, vechiul său prieten. Aproape automat, George înregistră instrucţiunile de ajungere la sala de concurs şi se aşeză la rând pentru un taxi.

După aceea, îşi permise să se gândească: Trev reuşise! Dorise să ajungă Metalurg şi reuşise!

Fu străbătut de un fior şi se simţi mai singur decât oricând.

***

În faţa sălii, un şir de oameni aştepta să intre. Se părea că Olimpiada de Metalurgie va fi o competiţie interesantă şi aprig disputată. Cel puţin aşa afirma reclama luminoasă de pe cerul de deasupra sălii şi aşa părea să considere şi mulţimea care se îmbulzea afară.

După culoarea cerului, ar fi trebuit să fie o zi ploioasă, însă San Francisco îşi activase ecranul protector de la Golf până la ocean. Operaţiunea era costisitoare, desigur, dar toate cheltuielile erau justificate, ţinând seama de confortul exterrilor. Aceştia soseau pentru Olimpiadă şi nu se uitau la bani, iar pentru fiecare recrut angajat, atât guvernul terestru, cât şi administraţia locală primeau un comision din partea sponsorilor. Merita ca exterrii să păstreze amintirea lui San Francisco ca fiind un oraş plăcut, în care puteau să mai revină pentru a participa la Olimpiade. Edilii îşi cunoşteau bine meseria.

Pierdut în gânduri, George simţi brusc o atingere uşoară pe omoplat, apoi un glas îl întrebă:

— Stai la rând, tinere?

Coada avansase, fără ca George să fi remarcat spaţiul mare care-l despărţea acum de persoana din faţa sa. Înaintă grăbit şi murmură:

— Mă scuzaţi, domnule.

Două degete îl atinseră apoi pe cot şi George întoarse capul şovăielnic.

Bărbatul dinapoia lui încuviinţă din cap, surâzând larg. Avea părul grizonat, iar sub sacou purta un pulover încheiat cu nasturi în faţă.

— N-am vrut să te jignesc, rosti el.

— Nici o supărare.

— E-n regulă atunci. (Bărbatul părea că are chef de vorbă.) Nu eram sigur dacă nu cumva stai pur şi simplu aici, amestecat în coadă — ca să zic aşa, din întâmplare. Crezusem că s-ar putea să fii un...

— Un ce? întrebă apăsat George.

— Un concurent, ce altceva? Pari tânăr.

George îi întoarse spatele. N-avea chef de vorbă şi-l iritau indivizii băgăreţi.

Apoi, îl fulgeră un gând. Oare fusese declanşată căutarea lui? Descrierea sau chiar fotografia sa erau cunoscute? Grizonatul dinapoia sa încerca, de fapt, să-i vadă chipul?

Nu văzuse nici o emisiune de ştiri. Întinse gâtul, căutând să vadă banda mişcătoare a principalelor ştiri defilând pe cupola protectoare a oraşului, greu de distins pe fundalul cenuşiu al cerului înnorat al după-amiezii. Zadarnic. Renunţă imediat.

Principalele ştiri n-aveau oricum să se preocupe de soarta sa. Era luna Olimpiadei şi singurele noutăţi interesante erau punctajele înregistrate de învingători şi trofeele obţinute de continente, naţiuni şi oraşe.

Aşa avea să fie săptămâni întregi, cu scoruri calculate individual şi cu fiecare oraş căutând o modalitate de a ajunge într-o poziţie onorabilă. Propria sa aşezare se situase odată pe locul trei într-o Olimpiadă a Electricienilor — locul trei pe ţară! Primăria imortalizase reuşita printr-o placă memorială.

George îşi trase capul între umeri, înfundă mâinile în buzunare, apoi decise că în felul acela ar fi atras şi mai mult atenţia. Se destinse şi încercă să pară nepăsător... dar nu se simţi mai în siguranţă. Ajunsese în holul de la intrarea sălii şi nici o mână autoritară nu-i coborâse pe umăr. Pătrunse în sală şi avansă cât putu de mult.

Tresări neplăcut surprins când se trezi alături de Grizonat. Îşi îndreptă iute ochii în altă parte şi se strădui să gândească raţional. La urma urmelor, individul fusese înapoia sa la coadă.

Cu excepţia unui surâs scurt şi nesigur, Grizonatul nu-l băgă în seamă şi, în plus, Olimpiada era pe punctul de a începe. George se ridică mai bine în scaun, încercând să vadă poziţia atribuită lui Trevelyan, şi pentru un moment nu-l mai interesă nimic altceva.

***

Sala era de dimensiuni mijlocii, având clasica formă ovală, cu spectatorii în cele două tribune suspendate de pe laturile lungi, concurenţii fiind dispuşi în rânduri perpendiculare pe acestea, în spaţiul central. Maşinile fuseseră pregătite, iar panourile de afişare de deasupra fiecărui banc de lucru erau întunecate, cu excepţia numărului şi numelui concurenţilor. Aceştia se găseau la locurile lor, citind sau discutând între ei; unul îşi inspecta cu atenţie unghiile. Evident, se considera înjositor din partea lor să fie preocupaţi de problema atribuită înainte de semnalul de începere.

George studie programul aflat în fanta din braţul fotoliului şi găsi numele lui Trevelyan. Avea numărul doisprezece; spre nemulţumirea lui George, se găsea în celălalt capăt al sălii. Putea zări silueta concurentului 12, cu mâinile în buzunare,

rezemat cu spatele de maşină, privind spectatorii ca şi cum ar fi încercat să-i numere; nu izbutea însă să-i distingă chipul.

Cu toate acestea, era Trev.

George se lăsă pe spate în fotoliu. Se întrebă dacă Trev avea să se descurce bine. I se părea firesc să spere în reuşita fostului prieten, dar în acelaşi timp o părticică a sufletului său se împotrivea, încărcată de ranchiună. George, lipsit de profesiune, aici, privind. Trevelyan, Metalurg Neferos Autorizat, acolo, concurând.

Se întrebă dacă Trevelyan concurase şi în primul an. Unii procedau aşa, dacă se simţeau foarte încrezători în sine, sau dacă se grăbeau. Exista un anumit risc. Oricât ar fi fost de eficient procesul de Educaţie, un an preliminar petrecut pe Pământ ("pentru şlefuirea cunoştinţelor", cum se spunea) asigura un punctaj mai mare.

Dacă Trevelyan era la a doua tentativă, poate că nu se descurca prea grozav. George se simţi ruşinat de plăcerea pe care i-o furnizase gândul acela.

Privi în jur. Aproape toate locurile erau ocupate. Avea să fie o Olimpiadă cu grad mare de audienţă, ceea ce însemna un stres suplimentar pentru concurenţi, sau poate un imbold suplimentar — în funcţie de fiecare individ.

"De ce se numeşte Olimpiadă?" se întrebă brusc tânărul. Nu ştiuse niciodată. La urma urmelor, de ce pâinea se numea "pâine"?

Odată, îşi întrebase tatăl:

— De ce îi spune Olimpiadă, tată?

— Olimpiadă înseamnă competiţie.

— Dacă eu şi cu Bursucul ne luăm ia bătaie, înseamnă că suntem la Olimpiadă?

— Nu, răspunsese tatăl său. Olimpiada este un tip aparte de competiţie, şi nu mai pune întrebări prosteşti! Când vei fi Educat, vei afla tot ceea ce vrei să ştii.

Revenit în prezent, George oftă şi se strânse şi mai mult pe locul său.

"Tot ceea ce vrei să ştii!"

Curios că amintirea aceea îi revenise acum cu atâta limpezime. "Când vei fi Educat." Nimeni nu spusese vreodată: "Dacă vei fi Educat."

Acum, i se părea că dintotdeauna pusese întrebări prosteşti. Cumva, parcă mintea lui prevăzuse instinctiv incapacitatea de a fi Educat şi întrebase în stânga şi-n dreapta, ca să culeagă cât mai multe fragmente de informaţii.

Iar cei din Cămin îl încurajaseră să procedeze în felul acela, deoarece erau de acord cu instinctul său mental. Era unica modalitate.

Brusc, se îndreptă în fotoliu. Ce naiba făcea? Înghiţea minciuna aceea? Se preda, deoarece Trevelyan se afla acum în faţa lui, un Educat, concurând în Olimpiadă?

Nu era debil mental! Nu!

Iar răcnetul de negaţie din mintea sa fu însoţit de vacarmul brusc al spectatorilor care se ridicaseră în picioare.

Loja centrală a unei tribune se umplea cu persoane înveşmântate în culorile Noviei, iar cuvântul "Novia" apăru deasupra lor pe tabela principală a sălii.

Novia era o planetă de grad A, cu populaţie numeroasă şi o civilizaţie complet dezvoltată, poate cea mai avansată din galaxie. Reprezenta tipul de planetă pe care oricărui pământean i-ar fi plăcut să trăiască; sau, dacă nu putea s-o facă el, să-şi vadă măcar copiii ajunşi acolo. George îşi aminti insistenţa lui Trevelyan asupra Noviei... şi iată că acum concura pentru posibilitatea de a-şi atinge obiectivul dorit.

Luminile se stinseră pe pereţi şi deasupra spectatorilor, rămânând aprinse numai în centrul sălii, acolo unde concurenţii aşteptau.

George se strădui din nou să-l distingă pe Trevelyan, dar zadarnic.

Glasul crainicului răsună limpede şi melodios:

— Distinşi sponsori novieni, doamnelor şi domnilor! Olimpiada Metalurgiştilor Neferoşi este pe punctul de a începe. Concurenţii sunt...

Începu după aceea să citească lista existentă şi în program. Nume... Localitate natală... Ani de Educaţie... Fiecare nume era primit cu aclamaţii, iar cele din San Francisco fură mult mai ovaţionate. Când se ajunse la numele lui Trevelyan, George fu surprins să se trezească răcnind şi fluturând nebuneşte din braţe. Bărbatul grizonat de alături îl surprinse însă şi mai mult, deoarece reacţionă la fel de zgomotos.

Fără să vrea, George se holbă uluit la el, iar acesta se aplecă şi-i spuse:

— Nu există nici un concurent din oraşul meu, aşa c-o să ţin cu al tău. Îţi este cunoscut?

— Nu, bătu în retragere tânărul.

— Am observat că priveşti în direcţia aceea. Vrei să-ţi împrumut binoclul meu?

— Nu, mulţumesc.

De ce nu-şi vedea bătrânul de treburile lui?

Crainicul continuă cu alte detalii oficiale legate de numărul atribuit competiţiei, metoda de cronometrare, punctajul şi altele similare. În cele din urmă se apropie de miezul problemei şi toţi spectatorii tăcură atenţi.

— Fiecare concurent va primi un eşantion dintr-un aliaj neferos de compoziţie chimică necunoscută. Concurenţii vor trebui să analizeze eşantionul, oferind procentele corecte până la a patra zecimală. În acest scop, toţi vor utiliza un microspectrograf Beeman, model FX-2, care, în clipa de faţă nu funcţionează, fiind defect.

Spectatorii murmurară apreciativ.

— Fiecare concurent va trebui mai întâi să-şi repare aparatul, beneficiind pentru aceasta de unelte şi de piese de rezervă. Este posibil ca piesa necesară să nu existe printre cele oferite, caz în care ea va trebui solicitată. Într-un asemenea caz, timpii respectivi vor fi scăzuţi din cel final. Concurenţii sunt gata?

Panoul de deasupra concurentului 5 afişă un semnal roşu, care pâlpâi insistent. Concurentul dispăru în fugă din sală şi reveni peste câteva minute. Spectatorii hohotiră bine dispuşi.

— Concurenţii sunt gata?

Panourile rămaseră neschimbate.

— Există nelămuriri?

Nici o reacţie.

— Puteţi începe.

***

Desigur, nimeni din audienţă nu avea cum preciza în ce fel evolua un concurent sau altul, cu excepţia notaţiilor ce apăreau pe tabela de afişaj. Asta însă nu conta. Exceptându-i pe

eventualii Metalurgi Autorizaţi aflaţi în public, oricum nimeni nu pricepea aspectele profesionale ale concursului. Important era cine câştiga, cine se situa pe locul doi şi cine termina ai treilea. Pentru cei care pariaseră (activitate ilegală, dar imposibil de stopat), altceva nu prezenta interes.

George privi la fel de concentrat ca şi cei din jurul său, uitându-se de la un concurent la altul; unul demontase capacul microspectrografului, folosindu-se expert de un instrument micuţ, altul examina cadranul aparatului, un al treilea instala eşantionul în micromenghină, iar un al patrulea regla un vernier cu mişcări atât de fine încât părea că nici nu se clinteşte.

Trevelyan era la fel de absorbit ca şi ceilalţi. George nu-şi putea da seama cum se descurca.

Panoul de afişaj de deasupra concurentului 17 se aprinse: "Focalizator dereglat."

Spectatorii aclamară zgomotos.

Desigur, concurentul 17 putea să aibă dreptate, ori să fi greşit. În al doilea caz, ulterior avea să fie nevoit să-şi corijeze diagnosticul şi astfel să piardă timp. Sau putea să nu-l corecteze deloc şi să nu-şi poată termina analiza sau, mai rău, să termine cu o analiză complet greşită.

Nu conta. Deocamdată, spectatorii aclamau.

Se aprinseră şi alte afişaje. George îl aştepta pe numărul 12. În cele din urmă, panoul respectiv anunţă: "Menghină descentrată, necesită alt inel de fixare."

Un organizator alergă spre el cu piesa respectivă. Dacă Trevelyan greşise, însemna o întârziere inutilă, iar timpul pierdut cu aducerea piesei nu era scăzut din cel total. George se pomeni ţinându-şi răsuflarea.

Pe panoul 17, rezultatele începuseră să se afişeze cu litere şi cifre sclipitoare: aluminiu, 41,2649; magneziu, 22,1914; cupru, 10,1001.

Şi pe alte panouri apăreau rezultate.

Spectatorii erau în delir.

George se întrebă cum puteau lucra concurenţii în vacarmul acela, apoi se gândi că poate aşa era mai bine. Un tehnician de clasă trebuia să-şi dea măsura capacităţilor în condiţii de stres.

Concurentul 17 se ridică de la locul lui, iar panoul său căpătă o bordură roşie, anunţând încheierea analizei.

Concurentul 4 sfârşi la numai două secunde după el. Apoi altul, şi altul.

Trevelyan continua să lucreze; încă nu analizase compuşii minori ai eşantionului său. Când aproape toţi concurenţii terminară, se ridică şi el. Ultimul sfârşi numărul 5, în aplauzele ironice ale audienţei.

Întrecerea nu se terminase. Desigur, validările oficiale abia se desfăşurau. Timpul total al fiecărui concurent constituia un factor, însă la fel de importantă era şi acurateţea rezultatelor. În plus, nu toate diagnosticările fuseseră la fel de dificile. În evaluarea finală trebuiau cântăriţi o duzină de factori.

În cele din urmă, glasul crainicului anunţă:

— Câştigător, cu timpul de patru minute şi douăsprezece secunde, diagnostic corect, analiză corectă, concurentul cu numărul... *şaptesprezece,* Henry Anton Schmidt din...

Ceea ce urmă fu acoperit de ovaţii. Pe locul doi se clasă numărul 8, iar pe trei numărul 4, al cărui timp excelent fusese compromis de o eroare în determinarea procentajului de niobiu. Numărul 12 nu fu nici măcar menţionat.

George îşi croi drum prin mulţime, spre uşa de la Vestiarul Concurenţilor, în faţa căreia se adunase o masă de oameni. Rude care plângeau de fericire sau de supărare, în funcţie de caz, reporteri pregătiţi să-i intervieveze pe laureaţi ori pe reprezentanţii oraşelor lor, vânători de autografe, agenţi de publicitate şi spectatori pur şi simplu curioşi. De asemenea, erau şi multe fete, care sperau să poată atrage atenţia câştigătorilor, aproape sigur aflaţi în drum spre Novia, sau poate a unui învins care avea nevoie de consolare şi deţinea şi banii care să i-o permită.

George rămase locului. Nu zări nici un chip cunoscut. Întrucât San Francisco era atât de departe de casă, părea aproape sigur că nu avea să întâlnească rude de-ale lui Trev.

Concurenţii apărură, surâzând fără vlagă, încuviinţând din capete înaintea strigătelor cu care erau întâmpinaţi. Poliţiştii formară un culoar printre spectatori. Fiecare premiant atrăgea după el o porţiune a mulţimii, aidoma unui magnet care se deplasează pe o masă acoperită cu pilitură de fier.

Când ieşi Trevelyan, nu mai rămăsese aproape nimeni. Cumva, George simţi că fostul său prieten întârziase în mod deliberat să-şi facă apariţia tocmai pentru a nu da ochii cu

publicul. Între buzele strânse îi atârna o ţigară şi, păstrând ochii plecaţi, pomi repede spre ieşirea din sală.

Era prima legătură reală cu lumea din care provenise, pe care George o avea după un an şi jumătate, ce i se păruse că durase cât un deceniu şi jumătate. Fu aproape surprins că Trevelyan nu îmbătrânise, că era acelaşi Trev pe care-l zărise ultima dată.

Se repezi după el cu un gest aproape reflex.

— *Trev!*

Trevelyan se răsuci surprins. Se holbă la George, apoi braţul i se întinse către acesta.

— George Platen, să *fiu* al dra...

Expresia de plăcere de pe chip îi dispăru însă aproape instantaneu. Mâna îi căzu înainte ca George să aibă posibilitatea s-o strângă.

— Ai fost acolo? indică el spre sală cu un gest scurt din cap.

— Da.

— Ca să mă vezi?

— Da.

— Nu m-am descurcat prea grozav, este?

Azvârli ţigara şi o călcă, privind către stradă, unde spectatorii care ieşeau se răsfirau încetişor, îndreptându-se către taxiuri, în vreme ce alţii se aşezau la cozi pentru următoarele întreceri.

— Şi ce dacă? urmă Trevelyan cu glas apăsat. Este doar a doua oară când dau greş. Mă lipsesc de Novia, există şi alte planete care de-abia ar aştepta să pună mâna pe mine... Dar, ia zi, nu te-am mai văzut de atunci, de la Ziua Educaţiei. Unde-ai dispărut? Ai tăi mi-au spus că ai plecat într-o misiune specială, însă că nu le-ai dat detalii şi nici nu le-ai scris vreodată. Ai fi putut să le expediezi câteva rânduri.

— Ar fi trebuit s-o fac, mormăi George stingherit. Oricum, am venit să-ţi spun că-mi pare rău de ghinionul tău.

— Nu trebuie să-ţi pară. Ţi-am spus: mă lipsesc de Novia. Trebuia să-mi fi dat seama — de săptămâni de zile se vorbea că va fi utilizat aparatul Beeman. Toţi investitorii importanţi îşi băgaseră banii în Beeman. Porcăriile alea de benzi Educaţionale pe care mi le-au vârât mie în cap erau pentru Henslere, şi cine mai foloseşte Henslere? Planetele din Norul

Goman, dacă le poţi spune planete. Nu-i aşa că mi-au oferit o Educaţie *pe cinste?*

— Nu poţi face contestaţie?

— Termină cu prostiile! O să-mi spună că creierul meu este construit pentru Henslere. Cu cine să te cerţi? *Totul a* mers prost. Eu am fost singurul care a trebuit să ceară o piesă neprevăzută. Ai observat asta?

— Totuşi, timpul respectiv ţi-a fost scăzut din total.

— De acord, dar am pierdut câteva secunde întrebându-mă dacă am dreptate cu diagnosticul meu, când am observat că printre piesele de rezervă nu exista nici un inel de fixare. Asemenea timpi nu se scad. Dacă ar fi fost un Hensler, aş fi *ştiut că* aveam dreptate. Atunci, cum să fac faţă? Câştigătorul a fost din San Francisco, la fel ca şi doi dintre cei clasaţi pe următoarele trei locuri. Iar cel de pe locul cinci era din Los Angeles. Ei au avut parte de benzi Educaţionale din oraşele mari. Cele mai bune de pe piaţă. Spectrografe Beeman şi tot restul... Cum să mă întrec cu ei? Am venit pân-aici doar ca să am posibilitatea de a participa la o Olimpiadă sponsorizată de novieni, dar aş fi putut la fel de bine să rămân acasă. O ştiam foarte bine — ţi-am spus deja — şi cu asta am încheiat-o! Novia nu-i singura planeta din Univers. Dintre toate blestematele...

Nu se adresa lui George. Nu se adresa, de fapt, nimănui. Pur şi simplu, se descărca nervos.

— Dacă ştiai dinainte că vor fi folosite Beeman-uri, nu puteai să fi studiat pe ele? întrebă George.

— Nu ţi-am zis că nu erau pe benzile mele?

— Ai fi putut citi... cărţi.

Ultimul cuvânt dispăruse pe jumătate înghiţit sub privirea sfredelitoare a lui Trevelyan.

— Încerci să mă iei peste picior? pufni acesta. Crezi că-i amuzant? Cum te-aştepţi să citesc o carte şi să pot reţine destule ca să mă-ntrec cu cineva care *ştie?*

— Crezusem...

— Încearcă tu! Încearcă... — Apoi, brusc: Apropo, care-i profesiunea ta?

Pusese întrebarea pe un ton de-a dreptul ostil.

— Păi...

— Haide! Dacă faci pe şmecherul cu mine, să vedem ce-ai făcut tu. Văd că eşti tot pe Pământ, aşa că nu eşti Programator, iar misiunea ta specială nu poate fi mare lucru.

— Uite ce-i, Trev, rosti George, am o întâlnire şi nu mai am vreme de discutat cu tine.

Se retrase, silindu-se să zâmbească.

— Ba nu! — Trevelyan întinse brusc mâna şi-l prinse de jachetă. — Răspunde-mi la-ntrebare! De ce ţi-e frică să-mi spui? Ce-i cu tine? Nu veni aici ca să mă iei peste picior, dacă şi tu te găseşti în aceeaşi situaţie. Ai înţeles?

Îl zgâlţâia de-a dreptul pe George. Începuseră să se împingă şi să se tragă prin foaierul sălii, când glasul Judecăţii de Apoi răsună în urechea lui George sub forma exclamaţiei unui poliţist scandalizat:

— Voi doi! *Voi!* Încetaţi!

George simţi un ghem de plumb care-i coborî drept în stomac. Poliţistul avea să le noteze numele şi să le ceară cardurile de identitate, iar el nu avea aşa ceva. Va fi supus întrebărilor şi lipsa unei profesiuni va ieşi numaidecât la iveală în faţa lui Trevelyan, care clocotea de furia înfrângerii şi va răspândi vestea acasă ca un balsam alinător pentru propriile sale sentimente rănite.

George nu putea suporta una ca asta. Se eliberă din braţele lui Trevelyan şi se pregăti s-o ia la goană, dar mâna grea a poliţistului îi coborî pe umăr.

— Ia stai aşa! Să vă văd cardurile!

Trevelyan îşi scotocea buzunarele, căutându-l pe al său, şi în acelaşi timp vorbea răguşit:

— Mă numesc Armand Trevelyan, Metalurg Neferos. Tocmai am concurat la Olimpiadă. Ar fi bine să aflaţi însă cine-i el, domnule poliţist!

George îi privi pe cei doi, cu buzele şi gâtlejul uscate, incapabil să vorbească.

Deodată, se auzi alt glas, calm şi politicos.

— O clipă, domnule poliţist.

Poliţistul se întoarse.

— Da, domnule?

— Tânărul acesta este oaspetele meu. Care este problema?

George se răsuci surprins. Vorbise bărbatul grizonat care stătuse lângă el în tribună.

"Oaspete"? Era nebun?

— Aceşti doi tineri tulburau ordinea publică, domnule.

— Există vreo reclamaţie oficială la adresa oaspetelui meu? A provocat daune?

— Nu, domnule.

— Atunci, mă voi ocupa eu.

Arătă un card şi poliţistul se retrase imediat.

— Staţi aşa..., începu Trevelyan indignat.

Însă poliţistul i-o reteză scurt:

— Gata! Ai vreo reclamaţie?

— Eu doar...

— Poţi pleca. Nu staţionaţi, vă rog!

Se adunase o mulţime destul de mare, care acum, fără chef, se destrămă.

George se lăsă condus spre un taxi, totuşi se împotrivi la urcarea în vehicul.

— Mulţumesc, spuse el, dar nu sunt oaspetele dumneavoastră.

Să fi fost oare vorba despre o ridicolă confuzie?

Zâmbind, Grizonatul replică:

— Poate că n-ai fost, dar eşti acum. Permite-mi să mă prezint: Ladislas Ingenescu, Istoric Autorizat.

— Dar...

— Haide, te asigur că nu vei păţi nimic rău. La urma urmelor, am vrut doar să te scutesc de nişte necazuri cu poliţia.

— De ce?

— Doreşti un motiv? Ei bine, să zicem că noi doi suntem concetăţeni prin alianţă. Amândoi am încurajat acelaşi concurent — îţi aminteşti? —, şi concetăţenii trebuie să se ajute între ei, chiar dacă legătura lor este una numai prin alianţă. Ce zici?

Complet nesigur în privinţa lui Ingenescu, dar şi în privinţa propriilor sale sentimente, George se trezi în taxi. Înainte de a decide că ar fi fost mai bine să fi coborât, vehiculul decolase.

"Individul are o anume autoritate", îşi spuse el derutat. "Poliţistul i-a recunoscut-o."

Aproape uitase că adevăratul său obiectiv în San Francisco nu fusese de a-l căuta pe Trevelyan, ci o persoană care să

deţină suficientă influenţă pentru a determina o reevaluare a propriei sale capacităţi de a fi Educat.

Poate că tocmai Ingenescu era persoana aceea, iar acum se afla pe locul de alături.

Totul ar fi putut fi rezolvat cât se poate de bine. Totuşi, ideea i se părea de-a dreptul găunoasă. Fără să ştie motivul, se simţea tulburat.

***

Pe durata scurtului lor zbor, Ingenescu vorbi întruna, arătându-i tânărului obiective turistice de interes din oraş şi rememorând Olimpiade la care asistase. George, care fusese atent doar în măsura în care să poată emite mormăituri vagi în timpul pauzelor celuilalt, privea neliniştit traseul.

Oare se îndreptau spre una dintre deschiderile cupolei protectoare, pentru a părăsi complet oraşul?

Nu — începură să coboare, şi George oftă încetişor, uşurat. Se simţea mai în siguranţă în oraş.

Taxiul ateriză pe terasa unui hotel şi, când coborâră, Ingenescu rosti:

— Te invit să cinăm la mine în cameră.

— Mulţumesc, surâse cu sinceritate tânărul.

Începuse să se resimtă din cauza faptului că sărise peste masa de prânz.

Bărbatul îl lăsă pe George să mănânce în linişte. Noaptea coborî şi luminile murale se aprinseră automat. "Am plecat din Cămin de aproape douăzeci şi patru de ore", gândi George.

Când ajunseră la cafea, Ingenescu zise:

— Din felul cum te comporţi, am impresia că bănuieşti că ţi-aş putea dori răul.

George se înroşi la chip, lăsă ceaşca din mână şi încercă să nege, dar celălalt izbucni în râs şi încuviinţă din cap.

— Aşa-i! Te-am privit cu atenţie de când te-am zărit întâia oară şi acum cred că ştiu multe despre tine.

Tânărul se ridică pe jumătate din scaun, îngrozit.

— Stai jos! îl potoli Ingenescu. Vreau doar să te ajut.

George se aşeză, însă gândurile i se învolburau prin minte. Dacă bătrânul ştia cine era el, de ce nu-l lăsase pe mâna poliţistului? Pe de altă parte, de ce s-ar fi oferit să-l ajute?

— Vrei să ştii de ce aş dori să te ajut? întrebă Ingenescu. Ah, nu te speria! Nu pot citi gândurile. Atât doar că pregătirea mea îmi îngăduie să pot interpreta reacţiile mărunte ce trădează gândurile, înţelegi?

George clătină din cap.

— De pildă, să luăm primul moment în care te-am văzut. Aşteptai la rând ca să intri la Olimpiadă, dar microreacţiile tale nu se conformau situaţiei respective. Expresia feţei nu era cea cuvenită, nici gesturile nu erau cele cuvenite. Însemna că ceva, în general, era nelalocul lui, iar partea interesantă era că, indiferent despre ce ar fi fost vorba, nu putea fi ceva evident, ceva banal. M-am gândit că ar fi fost ceva nesesizat de conştientul tău. Mi-a fost imposibil să nu te urmăresc, să nu mă aşez lângă tine. Te-am urmărit din nou, după ce s-a încheiat Olimpiada, şi am tras cu urechea la conversaţia pe care ai avut-o cu amicul tău. După aceea, ai devenit un obiect de studiu mult prea interesant — iartă-mă dacă vorbesc cu o detaşare aproape clinică — pentru a îngădui să fii luat de un poliţist. Acum, spune-mi — care-i problema ta?

George se găsea în agonia indeciziei. Dacă era vorba despre o capcană, de ce trebuia să fie una atât de indirectă, atât de rafinată? În plus, el *trebuia* să se adreseze cuiva. Venise aici ca să caute ajutor şi tocmai i se oferea ajutor. Poate că anormal era tocmai faptul că i se oferea. Lucrurile se desfăşurau prea simplu.

— Desigur, urmă Ingenescu, eu fiind un Savant Social, tot ceea ce-mi vei spune va rămâne strict confidenţial. Ştii ce-nseamnă asta?

— Nu, domnule.

— Înseamnă că ar fi dezonorant pentru mine să repet cuiva spusele tale, indiferent în ce scop. În plus, nimeni n-are dreptul legal de a mă sili s-o fac.

— Crezusem că sunteţi Istoric, rosti George brusc bănuitor.

— Exact.

— Iar acum aţi spus că sunteţi Savant Social.

Ingenescu izbucni într-un hohot sonor, pentru care se scuză când reuşi să vorbească din nou.

— Iartă-mă, tinere, n-ar fi trebuit să râd, şi de fapt nu râdeam de tine! Râdeam de Pământul ăsta şi de accentul pe care-l pune pe ştiinţele fizice şi mai cu seamă pe partea lor

practică. Fac pariu că-mi poţi recita toate subdiviziunile tehnologiei de construcţii sau ale ingineriei mecanice, dar în acelaşi timp nu ştii nimic despre ştiinţa socială.

— Ei bine, ce *anume* este ştiinţa socială?

— Ştiinţa socială studiază grupurile de fiinţe umane şi, la rândul ei, are multe ramificaţii foarte specializate, la fel ca, de exemplu, zoologia. De pildă, Culturalii studiază mecanicile diverselor culturi: creşterea, dezvoltarea şi decăderea lor. Culturile, continuă el, intuind întrebarea tânărului, reprezintă toate aspectele unui anumit mod de viaţă. Ele includ felul cum ne câştigăm existenţa, lucrurile de care ne bucurăm şi pe cele în care credem, ce considerăm bun şi rău etc. Înţelegi?

— Cred că da.

— Un Economician — atenţie, nu un Statistician Economist, ci un Economician! — se specializează în studierea felului în care o cultură asigură necesităţile materiale ale indivizilor ce fac parte din ea. Un Psiholog se specializează în membrii individuali ai unei societăţi şi în felul în care ei sunt afectaţi de societate. Un Futurolog se specializează în planificarea cursului viitor al unei societăţi, iar un Istoric… Aici intervin eu.

— Da, domnule.

— Un Istoric se specializează în dezvoltarea din trecut a propriei noastre societăţi şi a societăţilor asociate altor culturi.

George se pomeni interesat de acest subiect.

— În trecut, lucrurile decurgeau altfel?

— Eu zic că da. Până acum o mie de ani, nu exista Educaţie… cel puţin, nu în felul cum o cunoaştem noi.

— Ştiu. Oamenii învăţau fragmente şi bucăţele desprinse din cărţi.

— Oho — cum de ştii asta?

— Am auzit pe cineva vorbind despre aşa ceva, răspunse George precaut. Are însă vreun rost să ne preocupăm de cele întâmplate cu atâta vreme în urmă? Vreau să spun că toate acelea sunt vremuri de mult apuse, nu?

— Niciodată nu sunt apuse, băiete. Trecutul explică prezentul. De exemplu, de ce sistemul nostru Educaţional are forma pe care o cunoşti?

George se foi agitat. Bătrânul revenea întruna la problema Educaţiei. Răspunse oarecum răstit:

— Pentru că-i cel mai bun.

— Perfect, dar de ce este cel mai bun? Ascultă-mă o clipă şi-ţi voi explica. După aceea, îmi veţi putea spune dacă istoria are vreun rost. Chiar înainte de apariţia călătoriilor interstelare... — Se opri, zărind privirea de totală uimire de pe chipul tânărului. — Crezuseşi că am avut dintotdeauna călătoriile interstelare?

— Nu m-am gândit niciodată la asta, domnule.

— Sunt convins. Dar a existat o vreme, cu patru-cinci mii de ani în urmă, când omenirea nu putea părăsi suprafaţa Pământului. Cultura planetei se dezvoltase bine din punct de vedere tehnologic, iar populaţia devenise atât de numeroasă încât orice defecţiune tehnologică majoră putea cauza molime şi moarte prin inaniţie. Pentru a evolua tehnologic în condiţiile exploziei demografice, trebuiau pregătiţi tot mai mulţi tehnicieni şi savanţi. Cu toate acestea, pe măsură ce ştiinţa avansa, pregătirea lor dura mai mult. După apariţia şi perfecţionarea zborurilor interplanetare şi interstelare, problema s-a acutizat. Mai precis, colonizarea planetelor din alte sisteme solare a fost imposibilă timp de aproape o mie cinci sute de ani, fiindcă nu existau oameni pregătiţi corespunzător. Momentul de răscruce a venit atunci când s-a stabilit definitiv mecanica stocării de cunoştinţe în creier. După aceea, a devenit posibil să se conceapă benzi Educaţionale care să plaseze în minte un volum de cunoştinţe. Dar aspectul *acesta* îţi este binecunoscut.

Ingenescu îşi schimbă poziţia în scaun şi urmă:

— De atunci, specialiştii au putut fi fabricaţi pe bandă rulantă, cu miile şi milioanele, şi am putut declanşa ceea ce cineva a denumit "umplerea Universului". Actualmente, în galaxie există o mie cinci sute de planete locuite şi nu se întrevede oprirea expansiunii. Pricepi toate implicaţiile? Pământul exportă benzi Educaţionale pentru specializări profesionale medii, ceea ce asigură unificarea culturii galactice. De pildă, benzile cu Citit asigură pentru toţi o singură limbă. Nu fi surprins, sunt posibile şi alte limbi, iar în trecut ele au fost folosite — sute de alte graiuri. De asemenea, Pământul exportă profesionişti experţi, menţinându-şi astfel populaţia la un nivel tolerabil. Deoarece se respectă un echilibru între sexe, în felul acesta se ajută creşterea populaţiei de pe planetele exterre, unde aşa ceva este cât se poate de necesar. În plus,

contravaloarea benzilor şi a oamenilor constă în materiale absolut trebuincioase economiei noastre. *Acum* înţelegi de ce modalitatea aceasta de Educaţie este cea mai bună posibilă?

— Da, domnule.

— Te ajută să înţelegi, ştiind că fără ea colonizarea interstelară a fost imposibilă vreme de o mie cinci sute de ani?

— Da, domnule.

— Atunci cunoşti foloasele istoriei. — Ingenescu surâse. — Mă întreb acum dacă-ţi dai seama de ce mă interesează persoana ta.

George reveni brusc la realitate. Se părea că Istoricul nu ţinuse o disertaţie în mod gratuit, ci că avusese intenţia de a-l ataca dintr-un alt unghi.

— De ce? întrebă el şovăielnic, redevenit precaut.

— Savanţii Sociali lucrează cu societăţi, iar societăţile sunt compuse din oameni.

— De acord.

— Totuşi, oamenii nu sunt maşini. Cu maşinile lucrează experţii în ştiinţe fizice. Volumul de cunoştinţe pe care trebuie să-l deţii despre o maşină este limitat, iar experţii îi stăpânesc. În plus, toate maşinile de un anumit tip sunt similare, astfel că pe ei nu-i interesează o anume maşină. Pe când oamenii, ehe... Ei sunt atât de complecşi şi de diferiţi între ei încât un Savant Social nu cunoaşte niciodată tot ceea ce poate fi cunoscut, ba chiar nici măcar o parte importantă a volumului de cunoştinţe. Pentru a-şi înţelege propria sa specialitate, el trebuie să fie mereu pregătit să studieze oamenii, şi mai ales specimenele neobişnuite.

— Ca mine, comentă George sec.

— Cred că n-ar trebui să-ţi spun "specimen", totuşi eşti o persoană neobişnuită. Meriţi să fii studiat şi, dacă-mi vei acorda acest privilegiu, la rândul meu te voi ajuta dacă ai necazuri şi dacă o pot face.

În mintea tânărului, rotiţele se învârteau înfrigurate. Istoria aceea despre oameni şi despre colonizarea pe care Educaţia o făcuse posibilă... Avea senzaţia că idei bine definite din mintea sa erau acum ciopârţite şi azvârlite cât colo.

— Lăsaţi-mă să mă gândesc, rosti el şi-şi puse palmele peste urechi.

După câteva clipe, le îndepărtă şi-l privi pe Istoric.

— Puteţi face ceva pentru mine, domnule?
— Dacă-mi stă în putinţă, încuviinţă bărbatul amabil.
— Şi tot ceea ce voi spune în această încăpere va rămâne confidenţial? Aşa aţi afirmat.
— Perfect adevărat.
— Atunci, doresc o întâlnire cu o oficialitate exterră, cu… un novian.
Ingenescu îl privi surprins.
— Ei bine…
— O puteţi face, continuă sigur pe el George. Sunteţi o persoană importantă. Am văzut expresia poliţistului când i-aţi arătat cardul dumneavoastră. Dacă refuzaţi, n-o să… n-o să vă îngădui să mă studiaţi.
Pentru tânăr însuşi, păruse o ameninţare prostească, lipsită de forţă; totuşi, ea păru să aibă un efect puternic asupra lui Ingenescu.
— Este o condiţie imposibilă, spuse bărbatul. Un novian în luna Olimpiadei…
— Perfect, atunci obţineţi-mi o legătură telefonică cu unul şi-mi aranjez singur întâlnirea.
— Crezi, că poţi?
— Ştiu că pot. O să vedeţi!
Ingenescu îl privi gânditor, apoi întinse mâna spre videofon.
George aşteptă, pe jumătate îmbătat de noua perspectivă a întregii probleme şi a simţului de putere pe care i-l transmitea. Nu putea da greş. Era *imposibil.* Avea totuşi să ajungă novian. Avea să părăsească Pământul în triumf, în ciuda lui Antonelli şi a idioţilor din Căminul de (aproape că izbucni în râs) debili mental.

***

Tânărul privi nerăbdător cum se luminează ecranul videofonului. Acesta avea să deschidă o fereastră în camera unui novian, o fereastră într-un petec de Novia transplantat pe Pământ. Iată câte reuşise în numai douăzeci şi patru de ore pe cont propriu!
Când imaginea apăru pe ecran, se auzi un hohot de râs, dar deocamdată nu se putea distinge nici un chip, ci doar siluete

mişcându-se neclare. Apoi, pe fundalul de conversaţii, răsună o voce:

— Ingenescu? Vrea să vorbească cu mine?

Pentru ca după aceea un chip să apară pe ecran. Un novian. Un novian autentic. George nu avea nici cea mai mică urmă de îndoială. Avea un aer complet exterr — nimic definibil, însă nici care să inducă în eroare.

Avea ten smead şi păr negru şi des, pieptănat peste cap. Purta o mustaţă neagră şi îngustă şi un cioc ascuţit, la fel de negru, nedepăşind cu mult limitele bărbiei sale înguste, însă restul feţei sale era atât de neted încât părea depilat permanent.

— Ladislas, zâmbi el, asta-i prea din cale-afară! Evident că, în limite rezonabile, ne aşteptăm să fim spionaţi în decursul şederii pe Pământ, dar cititul gândurilor depăşeşte măsura!

— Cititul gândurilor, onorabile?

— Mărturiseşte! Ai ştiut că-ţi voi telefona în seara asta. Ai ştiut că aşteptam doar să termin paharul ăsta. (Mâna i se ridică în dreptul feţei şi novianul privi printr-un păhărel care conţinea un lichid vag violet.) Mă tem că nu-ţi pot oferi unul.

Aflat în afara razei vizuale a obiectivului video, George nu putea fi zărit de novian. Era uşurat în privinţa aceasta. Avea nevoie de timp ca să-şi adune gândurile şi să se stăpânească. Întregul lui corp era parcă alcătuit numai din degete agitate, care răpăiau, răpăiau...

Avusese însă dreptate. Nu greşise. Ingenescu *era* o persoană importantă. Novianul i se adresase folosindu-i prenumele.

Perfect! Lucrurile mergeau bine. Ceea ce George pierduse cu Antonelli avea să îndrepte cu Ingenescu. Şi într-o bună zi, când va fi în sfârşit pe propriile sale picioare şi va putea reveni pe Pământ la fel de puternic ca novianul acesta care glumea cu Ingenescu, tutuindu-l, în vreme ce el însuşi era numit "onorabil" — ei bine, atunci avea să pună lucrurile la punct cu Antonelli. Avea să-i plătească pentru acel an şi jumătate, şi...

Aproape că se pierduse în visatul cu ochii deschişi. Totuşi, reveni brusc la realitate, dându-şi seama că avea să scape dialogul dintre cei doi.

— ... nu ţine, zicea novianul. Novia are o civilizaţie la fel de complicată şi de evoluată ca a Pământului. La urma urmelor,

noi nu suntem Zeston. Este ridicol să fim nevoiţi să venim aici pentru tehnicieni.

— Doar pentru modelele noi, rosti împăciuitor Ingenescu. Niciodată nu există o certitudine în privinţa necesităţii noilor modele. Costul benzilor Educaţionale se ridică la preţul a o mie de tehnicieni, şi de unde ştiţi că veţi avea nevoie de atâţia?

Novianul dădu peste cap ceea ce-i mai rămăsese în pahar şi izbucni în râs. George se simţi oarecum dezamăgit de etalarea aceea de frivolitate. Se întrebă dacă nu cumva novianul ar fi trebuit să renunţe la paharul acela, ba chiar şi la cele câteva de dinaintea lui.

— Asta-i o tipică fraudă pioasă, Ladislas! exclamă novianul. Ştii bine că putem utiliza toate modelele recente pe care le putem obţine. Chiar azi după-amiază, am luat cinci Metalurgi...

— Ştiu, spuse Istoricul, am fost acolo.

— M-ai spionat! Să-ţi spun eu cum stă treaba. Modelul nou de Metalurgi pe care l-am luat diferă de cel anterior numai prin faptul că ştie să utilizeze spectrografele Beeman. Benzile n-au fost modificate nici atât (apropie degetul mare de cel arătător) faţă de modelul de anul trecut. Aţi introdus modelele noi doar ca să ne *siliţi să* le cumpărăm, să cheltuim bani şi să venim aici cu pălăria în mână.

— Noi nu vă *silim* să cumpăraţi.

— Nu, dar vindeţi ultimele modele lui Landonum şi-n felul ăsta trebuie să ţinem pasul. Voi, pioşii de pământeni, ne-aţi prins într-un cerc vicios, în care trebuie să cumpărăm întruna, dar fiţi atenţi — undeva trebuie să existe o ieşire.

Râsul lui sună ascuţit acum şi se sfârşi mai repede decât ar fi trebuit.

— Sper cu toată sinceritatea să existe o ieşire, spuse Ingenescu. Între timp, referitor la ţelul apelului meu telefonic...

— Aşa-i, *tu* ai sunat. Perfect, eu ţi-am spus ce am avut de spus şi bănuiesc că, oricum, la anul va apărea un model nou de Metalurg pe care să aruncăm banii, cu ceva suplimentar probabil legat de cine ştie ce analiză a niobiului, dar cu nimic altceva în plus, iar peste un an altul... În sfârşit, ce doreşti?

— Lângă mine se află un tânăr cu care doresc să vorbeşti.

— Da? — Novianul nu părea prea încântat de perspectivă. — În ce problemă?

— Nu-ţi pot spune. Nu mi-a destăinuit-o nici mie. Mai mult chiar, nu mi-a spus nici numele sau profesiunea lui.

Novianul se încruntă.

— Atunci, de ce-mi iroseşti timpul?

— Pare destul de încrezător că vei fi interesat de ceea ce are să-ţi transmită.

— Ce să-ţi spun!

— În plus, adăugă Ingenescu, fă-o ca o favoare pentru mine.

— Atunci, să-i dăm drumul, ridică din umeri novianul, dar zi-i să fie scurt.

Ingenescu păşi în lateral şi-i şopti lui George.

— Când îi vorbeşti, foloseşte apelativul "onorabile".

George înghiţi nodul uriaş din beregată. "Acum e acum", îşi zise.

***

Tânărul se simţea scăldat în transpiraţie. Ideea de-abia îi venise, totuşi era absolut sigur în privinţa ei. Primele gânduri apăruseră când vorbise cu Trevelyan, apoi totul fermentase şi se modelase, căpătând formă în timp ce-l ascultase pe Ingenescu, pentru ca remarcile novianului să definitiveze totul.

— Onorabile, începu el, doresc să vă arăt ieşirea din cercul vicios.

În mod deliberat, preluase metafora novianului. Acesta îl privi grav.

— Care cerc vicios?

— Cel despre aţi amintit chiar dumneavoastră, onorabile. Cercul vicios în care se găseşte Novia când veniţi pe Pământ pentru a... pentru a lua tehnicieni.

Îi era imposibil să-şi oprească dinţii să clănţăne; de surescitare, nu de frică.

— Încerci să-mi spui că ai cunoaşte o modalitate prin care am putea evita atotputernicia pieţei mentale a Pământului?

— Da, domnule. Vă puteţi controla propriul dumneavoastră sistem Educaţional.

— Hm-m-m... Fără benzi?

— D... da, onorabile.

Fără a-şi lua ochii de la George, novianul strigă:

— Ingenescu, doresc să te văd!

Istoricul se deplasă înapoia tânărului, astfel că putea fi zărit peste umărul acestuia.

— Ce-i asta? întrebă novianul. Mă simt depăşit.

— Te asigur cu tot respectul, onorabile, vorbi Ingenescu, că indiferent despre ce ar fi vorba, iniţiativa aparţine exclusiv tânărului domn. Nu eu sunt autorul şi declin orice responsabilitate în această privinţă.

— Atunci, ce legătură are tânărul cu tine? De ce ai intervenit în favoarea lui?

— Reprezintă un subiect de studiu, onorabile. Prezintă valoare pentru mine şi-i satisfac dorinţele.

— Ce fel de valoare?

— Este dificil de explicat, ţine de profesiunea mea.

— Fiecare cu profesiunea lui, râse scurt novianul şi făcu un semn din cap spre cineva dinafara razei obiectivului video. Este un tânăr, un fel de protejat al lui Ingenescu, care ne va explica în ce fel să facem Educaţie fără benzi.

Pocni din degete şi un alt pahar de lichior îi fu întins.

— Ei bine, tinere?

Pe ecran apăruseră acum mai multe chipuri. Bărbaţi, dar şi femei, înghesuindu-se să-l vadă pe George, cu feţele adoptând diverse expresii de amuzament şi de curiozitate.

Tânărul se strădui să pară dispreţuitor. În felul lor propriu, toţi erau novieni, "studiindu-l" de parcă ar fi fost un gândac înfipt în insectar. Ingenescu se retrăsese într-un colţ şi-l privea cu ochi atenţi.

"Nişte proşti cu toţii", se gândi el încordat. Trebuiau însă făcuţi să înţeleagă. El *avea* să-i facă să înţeleagă.

— În această după-amiază, am fost la Olimpiada Metalurgilor, începu el.

— Şi tu? pufni novianul. Se pare c-a asistat toată populaţia Pământului.

— Nu, onorabile, dar eu am fost acolo. Aveam un prieten care concura şi care nu s-a descurcat deloc bine, deoarece aţi utilizat aparatele Beeman. Educaţia lui indusese doar Henslerele, se pare un model mai vechi. Aţi spus că diferenţa era minoră. (George ridică două degete foarte apropiate, imitând gestul anterior al celuilalt.) Iar prietenul meu aflase de câtva timp că va fi necesară cunoaşterea Beeman-urilor.

— Şi ce semnifică asta?
— Ambiţia de o viaţă a prietenului meu a fost să plece pe Novia. El cunoştea deja Henslerele. Pentru a se califica, trebuia să cunoască şi Beeman-urile, iar el era conştient de acest lucru. Pentru a cunoaşte Beeman-urile, îi erau necesare doar câteva date suplimentare, câteva principii de operare şi, poate, niţică practică. Ţinând seama de faptul că era ambiţia lui de o viaţă, ar fi putut reuşi toate astea...
— Dar de unde ar fi obţinut o bandă pentru datele şi principiile de operare suplimentare? Sau Educaţia a devenit pe Pământ un subiect ce poate fi studiat acasă, după voie?
Chipurile de pe fundal chicotiră respectuoase.
— De aceea nici nu le-a învăţat, onorabile, răspunse George. El a crezut că are nevoie de o bandă. Indiferent care ar fi fost câştigul, el nici măcar n-a încercat să înveţe, fiindcă n-avea o bandă. A refuzat s-o facă.
— A refuzat, aha! Probabil că-i tipul de individ care ar refuza să zboare fără un taxi aerian, nu?
Urmară alte râsete, iar novianul surâse larg şi urmă:
— Băiatul este amuzant. Continuă! Te mai ascult câteva secunde.
— Să nu credeţi că-i vorba despre o glumă, rosti George încordat. De fapt, benzile nu sunt bune. Ele ne învaţă prea multe şi sunt lipsite de orice dificultăţi. O persoană care învaţă în felul acesta nu cunoaşte şi alte modalităţi de învăţare, ci rămâne încremenită în şablonul ce i-a fost impus. Pe de altă parte, dacă *nu* i s-ar da benzi, ci de la început ar fi silită să înveţe singură, ca să spun aşa, atunci ar deprinde obiceiul învăţării şi va continua s-o facă. Nu-i rezonabil? O dată ce şi-a dezvoltat corespunzător deprinderea respectivă, i se poate oferi un volum redus de cunoştinţe pe bandă, în scopul completării golurilor sau fixării detaliilor. După aceea, poate progresa din nou pe cont propriu. În felul acesta, aţi putea obţine Metalurgi Beeman din propriii voştri Metalurgi Hensler şi n-aţi mai fi nevoiţi să veniţi pe Pământ după modelele cele mai recente.
Novianul încuviinţă din cap şi sorbi din pahar.
— Şi de unde poate lua persoana respectivă cunoştinţele, dacă nu are benzi? Din vidul interstelar?
— Din cărţi. Din studiul instrumentelor. Prin *gândire.*

— Cărţi? Cum pot fi înţelese cărţile fără Educaţie?
— Cărţile sunt alcătuite din cuvinte, iar cuvintele pot fi înţelese în cea mai mare parte. Termenii de specialitate pot fi explicaţi de tehnicienii pe care-i aveţi deja.
— Dar cititul? Accepţi benzile pentru citit?
— N-am nimic împotriva benzilor pentru citit, deşi nu există nici un motiv pentru care cititul să nu poată fi învăţat după vechea metodă. Cel puţin, în parte.
— Pentru ca bunele deprinderi să fie dezvoltate din copilărie?
— Exact, exact, surâse George.
Novianul începea să priceapă.
— Dar matematica?
— Asta-i cea mai uşoară din toate, domn... onorabile. Matematica diferă de alte subiecte tehnice. Începe prin anumite principii elementare şi progresează treptat. Se poate învăţa pornind de la nimic, de la zero. Practic, ea este concepută chiar pentru asta. Apoi, după ce se cunosc tipurile cuvenite de matematică, alte cărţi tehnice devin lesne de priceput. Mai ales dacă se începe cu cele simple.
— Există cărţi simple?
— Sigur că da. Chiar dacă n-ar exista, tehnicienii pe care-i aveţi acum pot încerca să scrie cărţi simple. Unii dintre ei ar putea fi capabili să-şi transpună cunoştinţele în cuvinte şi simboluri.
— Dumnezeule, se adresă novianul celor strânşi în jurul său. Drăcuşorul ăsta are răspuns la toate.
— Am, am, strigă George. Întrebaţi-mă!
— Tu însuţi ai încercat să înveţi din cărţi, sau tot ce ne-ai spus nu-i decât o ipoteză?
George se răsuci să-i arunce o privire lui Ingenescu, dar Istoricul rămase nemişcat. Pe chipul lui nu se descifra decât un interes detaşat.
— Am încercat, răspunse tânărul.
— Şi ai avut succes?
— Da, onorabile. Luaţi-mă cu dumneavoastră pe Novia. Pot să pun la punct un program şi să conduc...
— Aşteaptă, mai am câteva întrebări. De cât timp crezi că ai avea nevoie să devii un Metalurg capabil să lucreze cu un

Beeman, dacă ai porni de la... zero şi n-ai utiliza benzi Educaţionale?

George şovăi.

— Ei bine... câţiva ani.

— Doi? Cinci? Zece?

— Nu pot preciza, onorabile.

— Iată aşadar o întrebare esenţială la care nu ai răspuns. Să zicem cinci ani? Ti se pare rezonabil?

— Cred că da.

— Bine. Prin urmare, avem un tehnician care, conform metodei tale, va studia metalurgia vreme de cinci ani. Cred că eşti de acord că-n acest interval el nu poate fi întrebuinţat la nimic, totuşi trebuie hrănit, adăpostit şi plătit.

— Dar!..

— Lasă-mă să termin. Când a terminat şi poate folosi un Beeman, au trecut cinci ani. Nu crezi că până atunci vom avea deja Beeman-uri modificate, pe care el *nu* va fi capabil să le folosească?

— Dar până atunci va fi expert în învăţare. Ar putea învăţa noile detalii necesare în doar câteva zile.

— Aşa susţii tu. Să-l luăm însă, de pildă, pe amicul acela al tău. Dacă el ar fi învăţat despre Beeman pe cont propriu, crezi că ar fi ajuns la fel de expert ca unul care ar fi învăţat din benzi?

— Poate că nu...

— Aha!

— Staţi, lăsaţi-mă *şi pe mine* să termin! Chiar dacă el nu ar şti unele lucruri la fel de bine, importantă este capacitatea de a învăţa în continuare. El ar putea fi capabil să inventeze lucruri noi, să se gândească la probleme la care nu s-ar gândi nici un om Educat. În felul acesta, aţi deţine o mulţime de gânditori originali...

— În urma studiilor tale, întrebă novianul, ai inventat ceva nou?

— Nu, dar eu sunt unul singur şi n-am studiat aşa de mult...

— Mda. Ei bine, doamnelor şi domnilor, v-aţi amuzat suficient?

— Staţi, strigă George, brusc cuprins de panică, aş dori să fixez o întrevedere personală! Anumite lucruri nu pot fi explicate la videofon. Există detalii...

Novianul privi pe lângă tânăr.

— Ingenescu! Cred că ţi-am acordat favoarea solicitată. Mâine însă mă aşteaptă realmente un program încărcat. Sănătate!

Ecranul se întunecă.

***

Mâinile lui George se întinseră spre ecran, parcă mânate de impulsul sălbatic de a-l scutura şi a-l readuce la viaţă.

— Nu m-a crezut! strigă el. Nu m-a crezut!

— Nu, George, rosti Ingenescu. Chiar ai sperat că te va crede?

Tânărul de-abia îl auzi.

— Şi de ce nu? Este cât se poate de adevărat. Totul este-n avantajul lui. Nu-şi asumă nici un risc. Eu şi câţiva oameni cu care să lucrez... O duzină de oameni care s-ar instrui câţiva ani ar costa mai puţin decât un tehnician. Era beat! Beat! N-a-nţeles!

Privi în jur, cu răsuflarea tăiată.

— Cum pot ajunge la el? Trebuie s-ajung. A fost o greşeală. Nu trebuia să mă folosesc de videofon. Am nevoie de timp. Între patru ochi. Cum ajun...

— Nu te va primi, George, rosti Ingenescu. Şi chiar dacă te-ar primi, nu te-ar crede.

— O să mă creadă, v-o spun. Când nu bea. Este... — George se răsuci spre Istoric şi ochii i se lărgiră. — De ce-mi spuneţi George?

— Nu aşa te numeşti? George Platen?

— Mă cunoaşteţi?

— Ştiu totul despre tine.

Tânărul rămase nemişcat, cu excepţia pieptului care i se ridica şi cobora năvalnic.

— Vreau să te ajut, continuă Ingenescu. Ţi-am mai spus asta. Te-am studiat şi vreau să te ajut.

— N-am nevoie de ajutori răcni George. Nu sunt debil mental! Restul lumii este, dar nu eu...

Se răsuci şi se repezi către uşă.

O deschise larg, iar cei doi poliţişti care o păzeau îl înşfăcară.

Cu toate că se zbătu ca un apucat, tânărul simţi sprayul tranchilizant atingându-i partea cărnoasă de sub maxilar, apoi totul se termină. Ultimul lucru pe care şi-l aminti fu chipul lui Ingenescu, privindu-l cu blândeţe şi grijă.

***

George deschise ochii şi zări albul unui tavan. Îşi reaminti ce se petrecuse. Îşi reaminti cumva distant, de parcă s-ar fi întâmplat altei persoane. Fixă cu privirea plafonul până ce albul îi umplu ochii şi-i curăţă creierul, lăsând loc cumva pentru noi gânduri şi noi modalităţi de gândire.

Nu ştiu cât timp zăcu aşa, ascultându-şi plutirea gândurilor.

Apoi o voce întrebă:

— Te-ai trezit?

George îşi auzi pentru prima dată propriul geamăt. El gemuse? Se strădui să întoarcă privirea.

— Te doare, George? întrebă vocea.

— Ciudat, murmură tânărul, îmi dorisem atât de mult să părăsesc Pământul. Nu-nţelesesem.

— Ştii unde de afli?

— Înapoi în... În Cămin.

George reuşi să se întoarcă. Vocea îi aparţinea lui Omani.

— Ciudat, zise George. Nu-nţelesesem.

Omani îi zâmbi blând.

— Acum dormi.

George dormi.

***

Şi se deşteptă din nou. Mintea îi era limpede.

Omani se afla la căpătâiul lui şi citea, dar lăsă cartea când George deschise ochii.

Tânărul se sculă în capul oaselor.

— Bună, îngăimă el.

— Ţi-e foame?

— Ba bine că nu. — Îl privi curios pe Omani. — Am fost urmărit din clipa când am plecat de aici, nu-i aşa?

Nigerianul încuviinţă din cap.

— Ai fost permanent supravegheat. Intenţionam să te manevrăm spre Antonelli şi să-ţi permitem să-ţi defulezi agresiunea. Consideraserăm că era singura modalitate prin care ai fi putut progresa. Emoţiile îţi zăgăzuiau progresul.

— Am greşit cu totul în privinţa lui, rosti George stânjenit.

— Acum, nu mai contează. La aeroport, când te-ai oprit să priveşti avizierul de la biroul de informaţii al Metalurgilor, unul dintre agenţii noştri ne-a comunicat lista concurenţilor. Noi doi discutaserăm suficient despre trecutul tău ca să pricep semnificaţia numelui lui Trevelyan. Ai solicitat apoi îndrumări spre locul Olimpiadei şi exista posibilitatea de a rezulta genul de criză la care speraserăm. De aceea, l-am trimis acolo pe Ladislas Ingenescu, să te găsească şi să preia controlul situaţiei.

— Este o persoană importantă în guvern, nu?

— Da, este.

— Şi l-aţi "trimis" să preia controlul situaţiei... Sună ca şi cum eu însumi aş fi...

— *Eşti* o persoană importantă, George.

Sosi mâncarea, o tocană cu sos gros, aburind ademenitor. George rânji ca un lup şi-şi scoase mâinile de sub cearşaf. Omani îl ajută să aranjeze măsuţa portabilă. O vreme, tânărul mâncă în tăcere, apoi spuse:

— Ceva mai devreme, m-am trezit pentru câteva clipe.

— Ştiu, încuviinţă Omani. Eram aici.

— Da, îmi amintesc. Ştii, totul era schimbat. Parcă aş fi fost prea obosit ca să simt emoţii. Nu mă mai simţeam furios. Puteam doar să gândesc. Parcă fusesem drogat special pentru a-mi anula emoţiile.

— N-ai fost drogat, clătină din cap Omani. Doar sedat. Te-ai odihnit.

— Oricum, totul mi-a devenit perfect clar, de parcă-l ştiusem de la bun început, dar nu-mi plecasem urechea la propria-mi cunoaştere. M-am gândit: "Ce dorisem din partea Noviei?" Vrusesem să mă duc pe Novia, să iau un grup de tineri ne-Educaţi şi să le predau după cărţi. Vrusesem să pun bazele unui Cămin pentru debili mental... ca aici, iar Pământul le are deja — şi încă multe.

Dinţii albi ai lui Omani sclipiră când acesta zâmbi.

— Pentru astfel de locuri, denumirea corectă este Institutul de Studii Superioare.

— Acum înţeleg atât de bine, urmă George, încât mă uimeşte orbirea mea anterioară. La urma urmelor, cine inventează noile modele de instrumente ce necesită noi modele de tehnicieni? De pildă, cine a inventat spectrografele Beeman? Probabil un individ pe nume Beeman, dar este imposibil ca el să fi fost Educat după benzi, deoarece atunci n-ar fi fost în stare să vină cu un element nou.

— Exact.

— Sau cine concepe benzile Educaţionale? Tehnicieni speciali? În cazul acesta, cine concepe benzile după care sunt Educaţi *ei?* Alţi tehnicieni, mai avansaţi? În cazul acesta, cine concepe benzile... Înţelegi ce vreau să spun. Undeva, trebuie să existe un capăt. Undeva, trebuie să existe persoane care au capacitatea de gândire originală.

— Da, George.

Tânărul se lăsă pe spate, privi peste capul lui Omani şi, pentru o clipă, în ochii săi reapăru un licăr de nelinişte.

— De ce nu mi s-au spus toate astea de la început?

— De câte necazuri am fi scăpat, dacă ţi-am fi putut spune! Vezi tu, George, noi putem să analizăm o minte şi să conchidem că un individ va deveni un bun arhitect, iar altul un expert în tâmplărie. Nu deţinem însă nici o modalitate de a detecta capacitatea de gândire originală, creativă. Este ceva prea subtil. Avem doar nişte metode empirice de a-i distinge pe indivizii care ar putea avea un asemenea talent. Existenţa unor astfel de cazuri ne este anunţată în Ziua Citirii. Aşa s-a întâmplat cu tine. Potenţiale persoane de acest gen apar cam unul la zece mii de oameni. Până la Ziua Educaţiei, persoanele respective sunt reverificate şi în nouăzeci la sută din cazuri alarma se dovedeşte falsă. Cei care rămân sunt trimişi în locuri ca acesta.

— Totuşi, insistă George, ce-i rău în a le spune oamenilor că unul din... din o sută de mii va ajunge aici? Nu va mai fi un şoc pentru cei care ajung realmente.

— Te-ai gândit însă şi la ceilalţi? La cei nouăzeci şi nouă de mii nouă sute nouăzeci şi nouă? Nu putem îngădui ca toţi aceia să se considere rataţi. Ei se îndreaptă spre profesiuni şi, într-un fel sau altul, reuşesc toţi. Oricine poate adăuga numelui său

profesiunea şi autorizaţia. Într-un fel sau altul, fiecare individ îşi găseşte un loc în societate şi acesta este aspectul absolut necesar.

— Dar noi? Excepţiile de unu dintr-o sută de mii?

— Nu ţi se poate spune nimic. Ăsta-i clenciul! Este testul final. Chiar şi după ce, în Ziua Educaţiei, am eliminat "alarmele false", nouăzeci la sută dintre cei care vin aici nu deţin capacităţile geniilor creative şi nu există nici o modalitate mecanică prin care ei să poată fi deosebiţi de cei pe care ni-i dorim de fapt. Cei zece la sută trebuie să ne-o spună singuri.

— Cum?

— Vă aducem aici, la un Cămin pentru debili mental, iar cei care nu vor să accepte situaţia sunt cei pe care ni-i dorim. Metoda poate fi crudă, dar dă rezultate. Este imposibil să-i spui unui om: "Tu poţi crea. Dă-i drumul!" Este mult mai sigur să aştepţi ca omul să spună: "Eu pot crea şi-o voi face, indiferent dacă o doriţi sau nu." Există zece mii de persoane ca tine, George, care practic susţin dezvoltarea tehnologică a o mie cinci sute de planete. Nu ne putem îngădui să pierdem nici măcar un potenţial recrut, dar nici să ne irosim eforturile cu cineva care nu se ridică la înălţimea aşteptărilor.

George împinse într-o parte farfuria goală şi ridică la gură ceaşca de cafea.

— Şi ce se întâmplă cu cei care... nu se ridică la înălţimea aşteptărilor?

— Sunt supuşi Educării cu benzi şi devin Savanţii noştri Sociali. Ingenescu este unul dintre ei. Eu însumi sunt Psiholog Autorizat. Ca să zic aşa, noi formăm eşalonul secund.

George îşi termină cafeaua.

— Continuă să mă frământe un lucru, rosti el.

— Care anume?

Dând pătura la o parte, tânărul coborî din pat.

— De ce se numesc Olimpiade?
